

SPORTHEALTHFEELING -projekti

LOPPURAPORTTI 1.5.2012-31.12.2014

SPORTHEALTHFEELING PROJEKTI

A216 * 2016

ISBN 978-951-637-221-4

ISSN 1237-6507

SISÄLLYS

1.	Taustatiedot ja projektin tarve.....	4
2.	Yhteenvedo projektin toteutuksesta ja tuloksista	6
3.	Projekti lähtökohdat, tavoitteet ja kohderyhmät.....	8
4.	Projektin toteutus ja yhteistyö.....	10
4.1	Työn- ja vastuunjako yhteistyökumppaneiden kesken.....	10
4.2	Kansainvälinen yhteistyö	13
5.	Julkisuus ja tiedottaminen	14
6.	Projektin tulokset.....	17
6.1	Tuotteistamisen mallinnus	17
6.2	Yhteisten tavoitteiden toteutuminen ja tuloksia.....	18
6.3	Osaprojektityön konkreettisia tuloksia	21
6.4	CAF-arviointi	27
7.	Projektin innovatiivisuus.....	28
8.	Ongelmat ja suositukset.....	29
8.1	Ongelmat projektin toteutuksessa.....	29
8.2	Suositukset projektin toimeenpanon kehittämiseksi	29
9.	Toiminnan jatkuvuus.....	30
10.	Projektin rahoitus ja kustannukset	30
11.	Viiteluettelo.....	30

LIITTEET

1. Hankkeesta liiketoiminta. Mitä jokaisen hankeammattilaisen tulisi tietää hankkeiden kaupallistamisesta ja aineettomasta pääomasta
2. SportHealthFeeling itsearviointi – CAF
3. Matkaraportit
4. Ohjausryhmän kokoonpano
5. Projektin kustannukset maksatusjaksoittain

1. Taustatiedot ja projektin tarve

Projektin nimi:	(SHF) - SportHealthFeeling
Projektikoodi:	A32142
Toimintalinja: 5:	Suuralueet-toimenpiteiden temaattinen keskittäminen
Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR) hanke, jonka päävastuuviranomainen oli Päijät-Hämeen liitto.	
Kesto:	1.5.2012–31.12.2014

Projektin toteuttajat:ahot:

Päijät-Hämeen liitto (hallinnoija)

Vastasi projektin hallinnosta, taloudesta ja yleisestä koordinaatiosta. Liitolla oli myös päätiedotusvastuu, vastuu markkinoinnista, prosessin johtamisesta ja kehittämisestä. Hallinnoija on myös vahvasti mukana muiden toimintalinjojen työskentelyssä.

Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy

Vastasi julkisella sektorilla tuotettujen terveysliikuntakonseptien konseptoinnista ja mallinnuksesta. Konseptien liiketoimintamahdollisuudet kartoitettiin suhteessa kansainvälisiin markkinoihin. Projektin tuloksena rakennettiin malli, jolla julkisella sektorilla kehitetyt terveysliikuntapalveluaihiot voidaan konseptoida vientituotteiksi ja jossa Suomessa tehdystä, hyvinvointialaan liittyvästä kansainvälisen tason tutkimustiedosta saadaan suodatettua mahdollisia liiketoiminta-aihoita yritys kentälle.

Helsingin kaupungin liikuntavirasto

Tavoitteena oli tuotteistamismallien levittäminen ja mallintaminen kv-markkinoille. Olemassa olevien terveysliikuntamallien avulla kehitettiin uusia innovatiivisia ratkaisuja arvioida liikkumisen kansantaloudellisia vaikutuksia terveystenonjen vähentämiseksi sekä kehitettiin omia malleja ja toimintoja Helsingin kaupungille.

Paavo Nurmi -keskus

Selvitettiin uusia tapoja viestiä terveydenedistämisestä ja saada suurempi osa ihmisistä, etenkin inaktiiviset, kiinnostumaan terveellisistä elämäntavoista. Laadittiin pilottitutkimus liikunnan ja terveellisen elämäntapojen tehokkaaseen ja moderniin markkinointiin, joka mahdollisti markkinointimallin käytännön soveltamisen. Tavoitteena oli luoda uusia, paremmin kohdistettuja ja vaikuttavia - tunteisiinkin vetoavia - viestintämuotoja, joihin on yhdistetty tutkimuksellisuus uudella käytännöllisemmällä ja innostavammalla tavalla.

SHF-PROJEKTIN OSATOTEUTTAJAT

Kuva 1. SHF-projektin osatoteuttajat

Projektin tarve

Väestön ikääntyessä, terveydenhuollon palveluiden kustannusten noustessa ja työikäisten ikäluokkien samanaikaisesti pienentyessä hyvinvointipalveluiden tuottavuus ja tuottavuuden kehitys ovat nousseet yhä tärkeämmiksi koko Euroopan tasolla. EU:ssa on tunnustettu julkisen sektorin tuottavuuden kasvun merkitys hyvinvointivaltion säilymiselle.

Liikkumattomuudesta on tullut neljänneksi yleisin kuolemanriskiä lisäävä tekijä (WHO 2010). Suomalaisista aikuisista joka neljäs ei liiku terveytensä kannalta riittävästi. Yhtenä suurena syynä on työn sekä elämäntapojen fyysisen rasittavuuden väheneminen ja siitä seuraava fyysinen inaktiivisuus. Tämän lisäksi liikkumattomuus jakautuu yhteiskuntatasolla epätasaisesti. Ikääntymisen tuomat muutokset rakenteissa pakottavat koko Euroopan miettimään uusia ratkaisuja ja malleja vähentää terveystietokäytännön, kehittää omia palvelukonsepteja sekä etsiä keinoja vähentää julkista rahoitustarvetta uudenlaisen (liike)toiminnan avulla. Terveystietokäytännön voidaan lähestyä eri tavoin: sitä voidaan tarkastella terveyden ja kilpailukykyyn lisäksi kaupunkikehittämisen, identiteetin ja sosiaalisen inklusion, sosiaalisten innovaatioiden ja alueellisen kehittämisen näkökulmasta. Projektissa on keskitytty erityisesti terveyden- ja kilpailukykyyn kehittämiseen innovaatioiden ja kokeilutoiminnan kautta.

Suomessa kaikenlaisen julkisen sektorin osaamisen myynti on ollut vähäistä. Perinne ”oman osaamisen tuotteistamiselle” on ollut heikkoa eikä siihen ole kannustettu. Julkisella sektorilla on kuitenkin osaamista tällä alalla enemmän kuin yksityisillä toimijoilla. Toisaalta julkisen sektorin osaamisen markkinointi kv-markkinoilla ilman isojen ja tunnettujen toimijoiden vetoapua ja verkostoja on vaikeaa.

Projektin tavoitteena oli projektin avulla tuottaa tietoa, joka suoraan vastaisi hyvinvointi-innovaatioita kehittävien tahojen tarpeisiin, olivat ne sitten julkisen tai yksityisen tahon toimijoita. Tavoitteina oli terveysliikunnan toimintamallien selkeämpi viestinnällisyys, julkisella sektorilla toteutettujen terveysliikuntamallien kehittäminen ja mahdollinen siirtäminen yksityisen sektorin liiketoiminnaksi sekä kansainvälistämisen edistäminen ja kansainvälisen markkinapotentiaalien kartoittaminen. Viestinnän mahdollisuudet ovat merkittävä osa hyvinvointi-innovaatiota tietoisuuden lisäämiseksi, tiedon käytäntöön soveltamiseksi ja liikunnallisuuden sekä terveisiin elämäntapoihin kannustamiseksi.

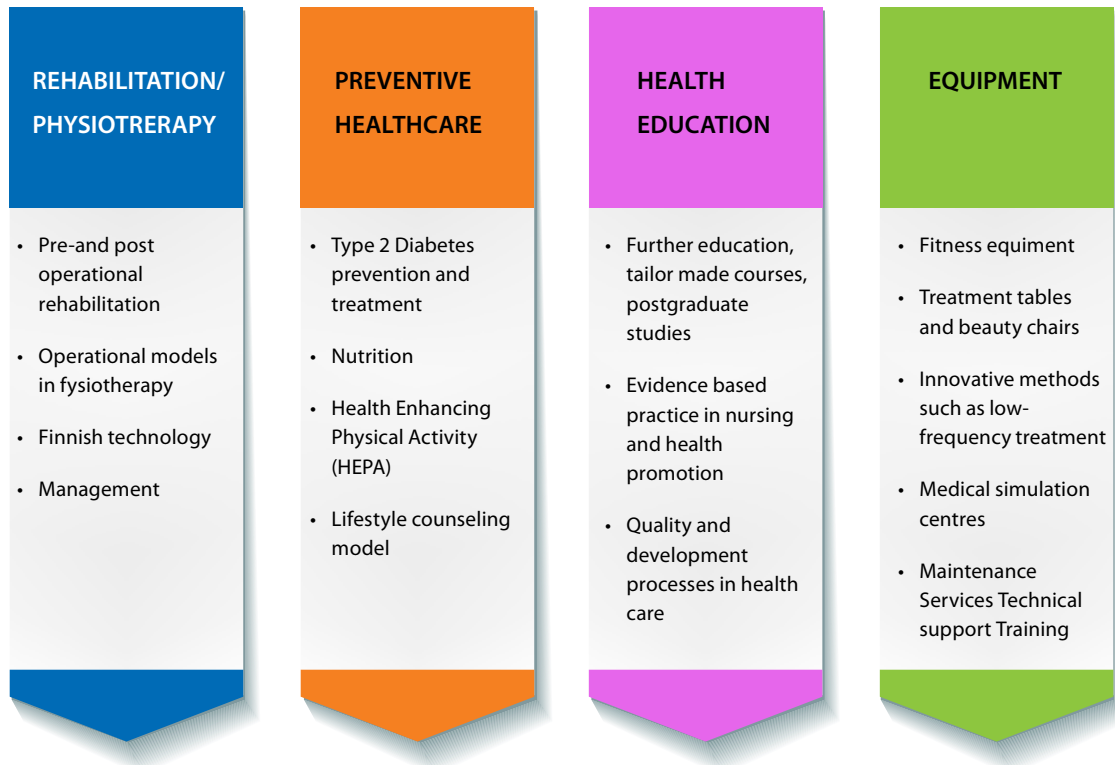
2. Yhteenveto projektin toteutuksesta ja tuloksista

SHF-projektin tuotteistamistyöllä on kaupallistettu malleja, joilla julkisen sektorin terveysliikuntapalvelu-aihioita voidaan konseptoida laajempaan käyttöön, jopa kansainvälisiksi vientituotteiksi. Projektissa on kartoitettu ja tuotteistettu yhteensä 12 terveysliikuntamallia:

1. **Ikihyvä elintapaohjausmalli**
2. **Helsingin kaupungin toimintamallien kehittäminen:**
3. **Stadin kundi kondikseen-ohjaus**
4. **Aktiivix**
5. **EasySport, EasySport start-malli**
6. **Henkilöstöliikunta**
7. **FunAction-toiminta**
8. **JUMP IN-liikuntaneuvonta**
9. **Seniorisäpinät-ohjaus**
10. **Lähiöliikunta/Liikuntahulinat**
11. **Koululaisuinnit**
12. **Päijät-Hämeen liikunta-apteekki pilotti**
13. **Paavo Nurmi -keskuksen uudenlainen terveysviestintäkonsepti ja tuotteistetut testaus- ja työhyvinvointipalvelut**

Yksittäisten terveysliikuntakonseptien lisäksi hankkeessa muodostettiin kaksi laajempaa kokonaiskonseptiä. LADECin laatima EFFORT-malli tehtiin Helsingin kaupungin liikuntaviraston Aktiivix-mallin tuotteistamistyön yhteydessä, ja sitä on sovelletusti käytetty myös muiden terveysliikuntapalvelumallien konseptoinnissa. EFFORT-malli toimii terveysliikuntaosaamisen tuotteistamistyökaluna, jonka avulla saadaan kokonaiskuva käytettävissä olevasta osaamisesta, kohdeasiakkaista ja resursseista. LADEC ideoi lisäksi terveysliikuntaosaamisen kansainvälistämisen tueksi ns. Finnish Rehabilitation Centre -konseptin, joka kokoaa SHF-hankkeen kansainvälisissä yhteyksissä mukana olleiden julkisten ja yksityisten organisaatioiden terveyttä edistävän osaamisen yhteen (kuva 2). Muodostettua kokonaiskonseptiä voidaan myöhemmin hyödyntää mm. vienninedistämistoiminnassa kun halutaan esittää potentiaalisille yhteistyökumppaneille laajempia osaamiskokonaisuuksia yksittäisten tuotteiden ja palvelujen sijaan.

FINNISH REHABILITATION CENTRE CONCEPT

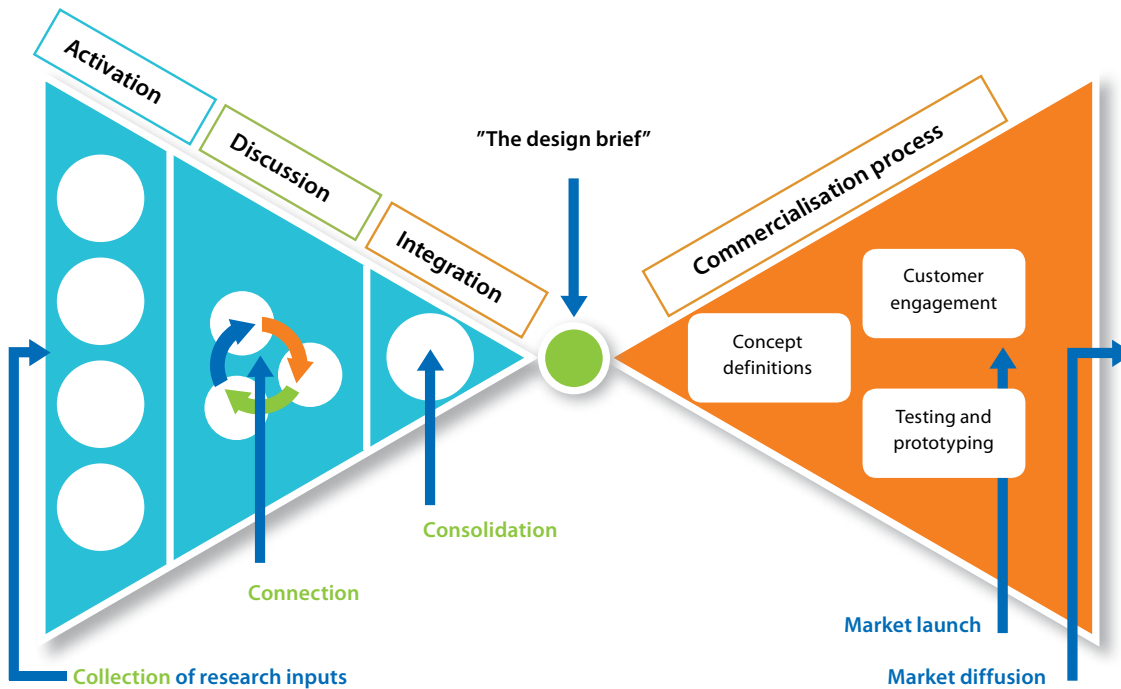
Kuva 2. Finnish Rehabilitation Centre -konsepti

Terveysliikuntapalvelumallien tuotteistamistyötä koordinoi LADEC. Tuotteistamistyössä asiantuntijatukena käytettiin jyvaskyläläistä Business Arena Oy:tä, joka vastasi tuotteistamistyöpajojen ja harjoitusten suunnittelusta ja toteutuksesta yhdessä SHF-osatoteuttajien kanssa. Business Arena Oy toteutti myös tuotteistamistyön taustaksi tehdyn terveystuotantutkimuksen taustaselvityksen, jonka kautta muodostettiin tutkimuksesta liiketoimintamalli (SHF-TULI). Malli kuvaa tuotteistusprosessien rikastamista tutkimusyhteisöstä tulevilla syönteillä, jotka tuovat tukea palvelumallien sisältöjen ja viestinnän suunnitteluun (kuva 3).

Terveysliikuntapalveluiden tuotteistamisesta laadittiin kaupallistamisen prosessikuvaus, jonka pohjalta terveystuotantamalleja ryhdyttiin testaamaan käytännössä. Projektin aikana tehdyt selvitykset ja raportit, toteutetut mainoskampanjat, ohjaus- ja neuvontatyö, työ- ja verkostokokoukset, kansainvälinen yhteistyö sekä yritys- ja opintovierailut Suomessa ja ulkomailla ovat antaneet evästystä ja työkaluja terveystuotantamallien tuotteistamiselle, liiketoiminnan lisäämiselle ja laajentamiselle sekä uusille tiedotustoiminnoille.

Kansainvälinen yhteistyö on mahdollistanut SHF-projektin aikana kartoitettujen ja tuotteistettujen terveystuotantamallien arvioinnin ja vertailun kansainväliseen vastaavaanlaiseen tutkimukseen ja käytäntöihin verrattuna. Kansainväliset matkat ovat olleet lisäksi mahdollisuuksia mallien kansainväliseen esittelyyn, markkinointiin ja testaukseen sekä kehittämisajatuksen herättämiseksi. Matkojen palautteen ja kokemusten perusteella tuotteistettaviin malleihin tehtiinkin muutoksia ja tarkennuksia. Kansainväliset matkat ovat olleet ensisijaisen tärkeitä myös verkostoitumisen kannalta. Kansainvälisiä kumppanuuksia sekä mahdollisuuksia esitellä tuotteistettavia malleja syntyy tehokkaammin toimittaessa interaktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa. Verkostoituminen on luonut mahdollisuuden jatkaa alkanutta kv-yhteistyötä ja mahdollisesti liiketoimintaa hankkeen päättymisen jälkeen.

RESEARCH INPUT IN CONCEPT DEVELOPMENT

Kuva 3. Tutkimuksesta liiketoimintaa-malli (SHF-TULI)

3. Projekti lähtökohdat, tavoitteet ja kohderyhmät

SHF-projektin taustalla on alueiden strategiaohjelmat ja niihin liittynyt yhteistyö. Kaikkien kolmen mukana olevan osallistujamaakunnan (Päijät-Häme, Uusimaa, Varsinais-Suomi) ohjelma-asiakirjoissa on painotettu hyvinvointialan kehittämistä ja terveysliikuntaa. Julkisen sektorin uudistaminen ja palvelujen kehittäminen on tärkeää osassa kaupungeissa, kuten myös koko maassa, käynnissä olevan kuntauudistuksen takia. Jatkossa tullaan tarvitsemaan hyviä käytännön toimenpide-ehdotuksia terveys- ja liikuntasektorille. Hankkeessa on yhdistynyt erikoistunut osaaminen, verkostotyöskentely ja kansainvälisyys. Älykäs erikoistuminen ja innovatiivinen yhteistyö ovat keinoja, joilla Suomen kaltaiset maat pärjäävät terveyden edistämässä kansallisesti ja kovenevassa kansainvälisessä kilpailussa. Älykäs erikoistuminen tarkoittaa alueiden vahvuuksien tunnistamista sekä niihin panostamista niin taloudellisesti kuin poliittisestikin. Useat maakunnat työstävätkin parhaillaan maakuntaohjelmiansa rinnalle Älykkään erikoistumisen strategioita ja kärkiteemoja. Hankkeessa on myös hyödynnetty kansainvälisessä yhteistyössä saatuja kokemuksia sekä edellisiä terveysliikunta projekteja sekä ajatuksia ja toiveita laajemmasta kansainvälisestä toiminnasta.

Projektin laajempa tavoitteena on vaikuttaa Euroopan kattavaan haasteeseen väestörakenteen muuttumisesta. Kansallisena laajempa tavoitteena on löytää ja kehittää uusia toimintamalleja terveys- ja liikuntasektorille ja tuotteistaa niitä sekä edistää niiden pääsyä kansainvälisille markkinoille. Kansallisella tasolla SHF-projektin taustalla vaikuttavat liikunta-alan yrittäjyyden kehittämisstrategiassa tunnistetut liikunta-alan edistämisen teemat: kumppanuusien syventäminen, yrittäjyyttä tekevien rakenteiden luominen, palvelujen ja tuotteiden kehittäminen sekä yrittäjyysmyönteisyyden edistäminen.

Projektin tavoitteena on ollut hanketoimijoiden kansainvälistymisen lisääminen terveysliikuntakonseptin avulla sekä uusien suomalaisten terveysliikuntakonseptien mahdollinen tuotteistaminen kansainvälisiksi vientituotteiksi. Projektissa on kartoitettu terveyttä edistäviä, ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä kuntasektorilta sekä muiden toimijoiden joukosta. Projektin aikana on kartoitettu konseptien vaatimuksia ja levittämismahdollisuuksia kansainvälisille markkinoille ja on peilattu kansallisia toimintamalleja kansainvälisiin käytäntöihin. Projektissa on vahvistettu terveysliikunta sektorin sekä julkisen sektorin rajoja ylittävää yhteistyötä.

Projektin tavoitteena oli lisäksi innovoida uudenlaisia toteuttamiskelpuja ja ratkaisuja inaktiivisten toimijoiden liikuttamiseksi. Uusia keinoja esimerkiksi terveysliikunnasta viestittämiseen tarvitaan, sillä liikuttamattomuudesta on tullut WHO:n arvion mukaan maailmanlaajuisesti jo neljänneksi tärkein riskitekijä elintapasairauksien aiheuttamiin kuolemantapauksiin. (WHO 2010). Tutkimusten mukaan suomalainen viettää keskimäärin jo 76 % valvellaoloajasta paikallaan, enimmäkseen istuen (Husu P ym. 2014).

Projektin välittöminä kohderyhminä olivat hankkeeseen osallistuneet organisaatiot (Päijät-Hämeen liitto, Helsingin kaupunki, LADEC Oy ja Paavo Nurmi -keskus) ja näiden organisaatioiden kanssa kiinteästi yhteistyötä tekevät sidosryhmät.

Terveysliikunta-alan kehittäminen edellyttää uutta otetta ja toimintatapoja vanhojen hallinnollisten rajoitusten vähentämiseksi. Hankkeen välillisenä kohderyhminä olivat ne tahot, joiden tehtävänä on terveystuotteen kehittäminen kaikilla sektoreilla. Samoin toiminnan välillisenä hyötyjänä ovat olleet kolmannen sektorin toimijat, joiden palveluja kunnat ostavat. Välillisinä hyötyjinä hankkeesta ja terveystuotemahdollisuuksien kehittämisestä olivat myös kuntien asukkaat.

SHF projektille asetetut tavoitteet tiivistetysti:

- Rakennetaan malli, jolla julkisella sektorilla kehitetyt terveystuotepalveluaihiot voidaan konseptoida
- Kartoitetaan terveystuotepalveluaihiot ja tuotteistetaan kaupallisiksi tuotteiksi
- Kartoitetaan ja innovoidaan uusia tapoja viestiä terveyden edistämisestä
- Kansainvälistymistä edistetään terveystuotekonseptin avulla ja kuntasektorin ennakoivien toimenpiteiden kartoittamisen kautta.
- Tuotetaan tietoa tulevien EU-ohjelmien valmistelusta ja valmistetaan toimijoita osallistumaan erillisrahoitushankkeisiin (erityisesti EU2020 strategian ja siinä mainittujen flagship osioiden kanssa) projekti jälkeen.

4. Projektin toteutus ja yhteistyö

4.1 Työn- ja vastuunjako yhteistyökumppaneiden kesken

Hallinnointi ja sisältöjohtaminen

Projektin hallinnoijan ja osatoteuttajien kanssa tehtiin projektisopimukset, jotka olivat voimassa projektin toteutusajan, huomioiden projektille myönnetyt jatkoajat 31.12.2014 saakka. Hallinnoijan ja Lahden Alueen Kehittämisyhtiö Oy:n kanssa tehtyä projektisopimusta täydennettiin ja päivitettiin nimenmuutoksen takia 10.2.2014. LAKES organisaation nimi uudistui Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy nimiseksi vuoden 2013 alusta.

CAF-arvioinnissa henkilöstön osalta nähtiin vahvuutena toimijoiden osaamistaustojen täydentävyys. Paa-vo Nurmi -keskuksen rooli painottui spesiaaliprofessionaalisenä toimijana, jonka vastuulla oli mm. inaktiivisen väestön kannustaminen liikkumaan uusien viestintäkeinojen avulla. Alun perin tarkoituksena oli suunnata viestinnälliset toimenpiteet ja niiden arviointi Helsingin kaupungin liikuntaviraston asiakkuuksiin. Projektin käynnistyttyä kuitenkin todettiin (Helsingin kaupungin keskeneräisten organisaatiomuutosten takia), että suunnitelmaa ei voida toteuttaa tällä keinoin ja viestinnällinen pilotti tehtiin yhdessä Turun kaupungin kanssa, heidän henkilöstönsä kohdistaen. Muutokset osaprojektissa vaikuttivat erityisesti toisilta oppimiseen projektissa. Toteutettujen viestintätoimenpiteiden tulokset ja kokemukset jaettiin muille osaprojekteille.

Projektia hallinnoineen Päijät-Hämeen liiton henkilöstössä tapahtui hankkeen aikana vaihdoksia. Projektipäällikkönä aloitti Tuula Loikkanen, jonka jälkeen Jaana Pakarinen ja Ville Majala vastasivat projektin koordinoimisesta. Päijät-Hämeen liitosta SHF-projektissa työskentelivät myös koordinaattori Maija Väkeväinen, asiantuntija Marko Mälly ja tiedotussihteeri Piiku Seppälä.

Projektilla oli yhteisiä hanketehtäviä sekä osaprojektikohtaisia erityistehtäviä – ja tavoitteita. Työt osaprojekteissa käynnistyivät toukokuussa 2012 ja päättyivät joulukuussa 2014. Hanketoiminta päättyi suunnitellusti vuoden 2014 lopussa.

SHF-projektin ohjausryhmä (10 jäsentä) on kokoontunut yhteensä seitsemän kertaa. Ohjausryhmän rinnalla toimi projektiryhmäläisten muodostama ryhmä. Ryhmän työkokouksia pidettiin ohjausryhmän kokouksien ohessa sekä mm. kansainvälisten matkojen yhteydessä. Projektiryhmä kokoontui projektin aikana n. 18 kertaa. Projektiryhmän työkokouksissa saatiin tietoa osaprojektien tehtävien etenemisestä, täsmennettiin projektin ja sen osaprojektien tavoitteita ja tehtäviä, valmisteltiin asioita ohjausryhmän käsiteltäväksi sekä suunnattiin projektin toimintaa tavoitteiden ja tulosten saavuttamiseksi.

SHF-projekti on toiminut yritysrajapinnassa, jolloin julkissektorin osaaminen on ollut osa kokonaisosaamiskonseptia.

Kuva 4. Ideaverstas tapahtuma 3.9.2014

Terveysliikuntamallien kaupallistaminen

SHF-projektin keskeisenä tavoitteena oli kartoittaa julkisen sektorin terveysliikuntamalleja, arvioida niiden kaupallistamispotentiaalia ja kaupallistaa malleja kansainvälisiä terveysliikuntamarkkinoita silmälläpitäen. Projektin lähtötilanteessa osa terveysliikuntamalleista oli testattuja, mutta joiden käyttötarkoitus osoittautui projektissa uudenaikaisiksi. Osa malleista oli vasta ideoita, joita piloteissa oli tarkoituskin testata. Vaikka valmiita terveysliikuntapalvelumalleja oli siis jo olemassa, niiden edelleen kehittämistä kaupallisiksi tuotteiksi ei oltu ennalta arvioitu.

Kaupallistamistyötä koordinoi osatoteuttajista LADEC. Kaupallistamistyössä keskityttiin seuraaviin suurempiin teemoihin: tuotteistamiseen, markkinointiin ja myyntiin. Kaupallistamisessa keskeisessä roolissa oli osatoteuttajien lisäksi Business Arena Oy, joka asiantuntijapalveluna ohjasi ja toteutti kaupallistamisharjoituksia ja laati niistä yhteenvedot sekä aikataulutti asioiden etenemistä. Projektin aikana toteutettiin yhteensä viisi terveysliikuntamallien kaupallistamisen eri vaiheisiin liittyvää tapahtumaa. Tapahtumien materiaalit ja esitykset löytyvät SHF-projektin sivustoilta osoitteesta:

www.paijat-hame.fi/fi/sport_health_feeling/shf/suomi/materiaalit

1. SHF ideakahvila, 18.1.2013 Lahti

Tapahtuman tavoitteena oli esitellä terveysliikuntapalvelumallit sekä pohtia terveysliikuntakonseptien kautta tutkimuskentältä tarvittavia syötteitä ja näiden hyödyntämistä toimintamallien kehittämisessä ja liiketoiminnallistamisessa. Ideakahvilan keskiössä olivat mm. seuraavat kysymykset:

- Millaiseen (markkina)tarpeeseen idea/palvelu on syntynyt?
- Mihin laajempaan tarpeeseen se voisi vastata?
- Millaisia tuloksia/vaikutuksia olette havainneet tähän mennessä?

2. SHF-Bootcamp, 14.2.2013 Lahti

Valmistautuminen myyntikäynnille, terveysliikuntapalvelumallien tuottajien ja kehittäjien piti pohtia seuraavia kysymyksiä ja harjoitella myyntitilannetta:

- Mitä myydään?
- Millä myydään?
- Kenelle myydään?
- Miten toimitamme? (& miten ansaitsemme?)

3. SHF-kaupallistamisleiri, 28–29.4.2014 Tampere

Kaupallistamisleirille osallistui neljä kehitettävää konseptia, joiden haasteita ja pullonkauloja ratkottiin yhteisen työskentelyn avulla. Ideakahvila työskentelyssä hyödynnettiin NABC-mallia (kuva 9). Mallia voi soveltaa niin perustutkimus- kuin kaupallistamisprojekteihin, mutta myös uuden liiketoiminnan suunnitteluun. Kirjainlyhenne tulee sanoista Need, Approach, Benefits ja Competition. Kaupallistamisleirillä pohdittiin myös aineettoman pääoman merkitystä.

4. Liikkumisesta Cool, Smart, Sexy – Ideaverstas, 3.9.2014 Helsinki

Päivän aikana esiteltiin alustukset SHF-projektin aikana tuotteistetuista terveys- ja hyvinvointitoimintamalleista. Ryhmätyöskentely aiheeksi oli nostettu erityisesti markkinointiviestintä. Valmistautumisohjeissa tuotteistettavia konsepteja pyydettiin pohtimaan konseptien markkinointiin sekä viestintään liittyviä pullonkauloja sekä polttavia kysymyksiä ja kuvaamaan miten tällä hetkellä markkinointia toteutetaan. Ideaverstas työpajaa varten pyydettiin lisäksi kertaamaan ja päivittämään edellisen tuotteistamisharjoituksen (Tampere 28–29.4.2014) aikana muotoiltuja NABC-malleja.

Ideaverstaan tavoitteena oli:

- Tuotteistettavien terveys- ja hyvinvointiliikunta konseptien edelleen kehittäminen, etenkin markkinoinnin ja viestinnän näkökulmasta
- Rohkaista hanketoimijoita samantyyppisiin avauksiin sekä antaa uusia ideoita osallistujille sekä antaa konkreettisia työkaluja viestinnän tueksi
- Ohjata tuotteistettavia konsepteja käytännön kokeiluihin ja toimintaan
- Miettiä IPR-oikeuksia hankkeita kaupallistettaessa

4.2 Kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälistä yhteistyön kehittäminen oli keskeisessä asemassa kansainvälisen tutkimustiedon ja hyvien toimintamallien kartoittamisessa sekä verkostoitumisessa. Toteuttajien yhteiset kartoittamismatkat tehtiin Saksaan, Belgiaan sekä Tšekkeihin. Kansainvälisen HEPA-työryhmän (Health-Enhancing Physical Activity) konferensseihin osallistuttiin Walesissä ja Sveitsissä. Lisäksi osallistuttiin EASS-konferenssiin Utrechtissa Hollannissa. SHF-projektin toteutukseen liittyi myös korkeantason kansallisen delegaation markkinointimatkat Yhdistyneisiin Arabiemiirikuntiin (ks. tarkemmin kohdassa 6). Kansainvälisen toiminnan osalta tärkein tehtävä oli Eurooppalaisen terveystieteiden tutkimuksen sekä mallien kartoittaminen ja omien terveystieteiden esittely ja myyntitilanteiden harjoittelu sekä verkostoituminen. Kansainväliset tutustumismatkat ovat lisänneet toimijoiden kykyä ymmärtää asiakkaansa tarpeita sekä luoda niihin vastaavia ratkaisuja. Matkojen yhteydessä on pohdittu mm. sitä, miten kaupallistettavan tuotteen hinta voidaan avata asiakkaalle ja miten voidaan veloittaa asiakkaalle tuottaman lisäarvon mukaista hintaa. Kaupallistamisen eräänä lähtökohdaksi on varmistaa, että kaupallistaja tuntee asiakkaan tilanteen. Tämä edellyttää jatkuvaa vuorovaikutusta asiakkaiden kanssa ja mielellään säännöllisiä yhteisiä suunnittelutapaamisia. Kansainvälisessä yhteistyössä panostettiin ja sitouduttiin myös muihin kv-toiminnan tehtäviin kuten verkostojen luomiseen sekä uusien hankeaihioiden arviointiin. Sosiaalisen markkinoinnin ja terveystieteiden kehittämisen aiheista järjestettiin kansainväliset asiantuntijatapaamiset Sveitsin italialaisessa yliopistossa Luganossa ja Exeterin yliopistossa Englannissa. Exeterin yliopistossa järjestettiin mm. tapaaminen Prof. Charles Abrahamin ja SHF-hankkeen tutkijapartnerin Marco Barduksen kanssa. Workshopissa jaettiin mm. kokemuksia tutkimusyötteiden ja käytännön kokemusten osalta liittyen terveystieteiden vaikuttavuuteen liikkumattomuuden ehkäisemisessä.

Kuva 5. Matkalle EASS2014 konferenssin kaupungin vastaanotolle 7.5.2014

Kansainväliset kartoitus- ja esittelymatkat sekä tapahtumat:

- 8th Annual meeting and symposium of HEPA EUROPE,Wales (Cardiff) 25.-28.9.2012
- Projektin esittely- ja kartoitusmatka, Saksa (Köln-Düsseldorf) 28.–30.11.2012
- EU:n rooli päätöksenteossa ja liikunnan edunvalvontamatka, Belgia (Bryssel) 20.–22.3.2013
- Sosiaaliseen markkinoinnin periaatteisiin ja tutkimukseen tutustuminen & SHF-esittelymatka, Sveitsin italialainen yliopisto (Universita della italiana Svizzera) 9.-11.6.2013
- Delegaatiovierailu, Yhdistyneet Arabiemiirikunnat (Abu Dhabi-Dubai) 25.10–1.11.2013
- Delegaatiovierailu/markkinointimatka, Yhdistyneet Arabiemiirikunnat (Dubai) 24.–31.1.2014
- Projektin esittely- ja HEPA kartoitusmatka, Tšekin tasavaltaan (Praha-Olomouc) 17.–19.3.2014
- EASS2014 konferenssi "Changing Landscapes in Sport: dynamics,hybridities and resistance" ja terveys-taloustieteen verkostoituminen, Alankomaat, (Utrecht) 7.-10.5.2014
- 10th Annual Meeting and 5th Conference of HEPA Europe seminaari, Sveitsi (Zürich) 27.-29.8.2014
- Terveysviestinnän ja – tutkimuksen verkostoitumis- ja SHF-esittelymatka University of Exeter, Englanti 29.- 30.9.2014

5. Julkisuus ja tiedottaminen

Vaikuttamistyö ja tiedon levittäminen

Tiedottamisen, viestinnän, markkinoinnin ja mediasuhteiden osalta toimintaa ohjasi SHF-projektin viestintäsuunnitelma. Projektin toiminnasta ja tuloksista tiedotettiin pääosin SportHealthFeeling www-sivujen kautta (http://www.paijat-hame.fi/fi/sport_health_feeling/shf). Verkkosivut toteutti JPP-Soft ja ne sijaitsevat Päijät-Hämeen liiton sivujen yhteydessä. Sivusto toteutettiin suomen- ja englanninkielisenä. Sivustolle kerättiin terveysliikuntaa ja liikkumattomuutta käsitteleviä julkaisuja ja artikkeleja sekä mm. ohjausryhmän kokouksien ja soveltuvin osin muuta hankkeen aikana toteutettua materiaalia. Sivuille suunniteltiin myös hankekalenteri, jossa tiedotettiin projektin kannalta keskeisistä päivämääristä ja seminaareista.

Median edustajille lähetettiin tiedotteita SHF-projektin tapahtumista ja tuloksista. Päijät-Hämeen liiton aluekehitystiimin sähköiseen tiedotteeseen laadittiin myös tiedotteita projektin etenemisestä sekä ajankohtaista tietoa mm. liikkumattomuuden terveysvaikutuksista.

Hankepartnerit ovat vastanneet oman toimintaansa liittyvästä tiedottamisesta. Tuotteistamiseen liittyvää tiedotusmateriaalia laadittiin terveysliikuntamalleista. Helsingin kaupungin liikuntaviraston toimintamalleista, (EasySport, EasySport-startti, Liikkuva koulu ja Liikuntakaveri) teetettiin tuotekortit sekä englanniksi että suomeksi kevään 2013 aikana. Edellä mainituista hankkeista teetettiin myös erilliset näyttelyposterit, jotka olivat esillä WHO:n kansainvälisessä konferenssissa Helsingissä keväällä 2013. Samat hankeposterit olivat uudestaan esillä kansainvälisessä HEPA-konferenssissa lokakuussa 2013 Kalastajatorpalla. Paavo Nurmi -keskus kehitti kuntotestaus- ja työssä jaksamisen palvelujensa tuotteistusmateriaaleja ja tuotti osahankepartnerien kanssa yhteistyössä valmistellun, uudenlaisen, terveellisiin elämäntapoihin kannustavan Lapset kertovat – lyhytvideosarjan.

Hankkeen osalta keskeisten sanomalehtien ja ammattilehtien koskevaa uutisointia ovat seuranneet Maija Väkeväinen sekä Ville Majala projektin hallinnoijan puolelta sekä Paavo Nurmi -keskuksesta Harri Helajärvi, ja Kaisa Laine ja Salla Hänninen Helsingin kaupungin liikuntaviraston puolelta. Terveysliikuntamallien tuotteistamisen osalta tiedotusmateriaalia ja ajankohtaista tietoa on välittänyt LADEC:n Isto Vanhamäki.

Tiedottamisessa on hyödynnetty tehtyjä markkinointimateriaalia ja esittelyvideoita. SHF-projektille laadittiin tiedotusilme hankkeen alussa sekä esite ja tarroja osaprojektien käyttöön. Esitteitä on jaettu messuilla ja näyttelyissä keskeisille yhteistyötahoille ja asiakkaille.

Päijät-Hämeen liitto on toiminut maakunnan muiden terveystuotantayhteistyön kanssa yhteistyössä ja arvioinut ja esitellyt projektin etenemistä terveystuotantaverkoston kokouksissa sekä muiden terveystuotantayhteistyön käsittelevien projektien ohjausryhmien kokouksissa, kuten Liikettä!-hankkeen, Maakunnallisen liikuntaneuvontahankkeen sekä Terveystuotantayhteistyön ääni-hankkeen kokouksissa. Projektia ja erityisesti tuotteistamisen etenemistä osatoteuttajat ovat esitelleet lisäksi organisaatioiden sisäisissä kokouksissa sekä palavereissa.

Päijät-Hämeen liitto toteutti kuntapäättäjäille suunnatun haastekampanjan, jonka tarkoituksena oli antaa tietoa liikkumattomuuden kustannuksista ja erityisesti tyyppi-2 diabetes hoidon kustannuksista ja liikunnan merkityksestä diabeteksen hoidossa. Maakunnan kolmen koulun luokat (Niemelän, Villähteen sekä Renkomäen koulu) toteuttivat lyhyet videot, joissa koululaiset haastoivat kuntapäättäjät tekemään omia aloitteita liikkumisen edesauttamiseksi, tai esimerkiksi vähentämään istumista työpäivän aikana. Istumatta paras! -kampanjalle avattiin omat Facebook-sivut, jossa muut toimijat saattoivat esittää omia haasteita kumppaneilleen. Facebook-sivuilla kuntapäättäjät voivat ottaa haasteen vastaan tai esittää omia haasteitaan valitsemilleen organisaatioille. Istumatta Paras! haastekampanjassa kuka tahansa voi tehdä haasteesta videon ja jakaa sen sosiaalisessa mediassa. Paavo Nurmi -keskus viestitti haastekampanjasta ja jakoi esitteitä Hyvinvoinnin Plazalla Turun messukeskuksen Osaava Nainen -tapahtumassa 24.–26.10.2014. Projektin sivustoille koottiin Istumatta Paras! materiaali kuntapäättäjäille sekä taustamateriaalia terveystuotantayhteistyön vaikutuksista sekä arvioituista kustannuksista yleisesti sekä maakuntakohtaisesti. Istumatta paras! -haaste lähti Päijät-Hämeessä Lahden, Nastolan ja Heinolan kaupunkien päättäjäille. Kuntapäättäjäille suunnattu materiaali löytyy SHF-sivustoilta osoitteesta:

www.paijat-hame.fi/fi/sport_health_feeling/shf/suomi/materiaali_kuntapaattajille

Paavo Nurmi -keskus toteutti terveellisten elintapojen merkityksestä kertovan Lapset kertovat -videosarjan, jossa Kukonharjun päiväkotien lapset kertovat näkemyksiään terveydestä ja liikuntatottumuksista. Videoiden tarkoituksena oli jakaa tietoa liikunnan ja elämäntapojen terveysvaikutuksista lasten hauskoihin ilmaisutapojen ja näkemyksien avulla. Videot kuvasi ja editoi Lense Productions Turusta ja niiden jako on aloitettu sosiaalisessa mediassa Youtube -palvelun kautta. Editoidut kahdeksan videopätkää jäävät projektin osatoteuttajien käyttöön projektin loputtua. Videoita on tarkoitus käyttää esimerkiksi erilaisten tapahtumien yhteydessä sekä terveystuotantayhteistyön ja terveyttä edistäviä toimintamalleja esiteltäessä.

Valtakunnallisen näkyvyyden kannalta liikkumattomuus ja istumisen haitalliset terveysvaikutukset ovat saaneet viimeaikoina runsaasti näkyvyyttä. Esimerkiksi Helsingin Sanomissa sekä päivälehdissä liikkumattomuudesta ja runsaan istumisen vaikutuksista on julkaistu runsaasti artikkeleja. Aihe on noussut esiin myös terveyttä ja liikuntaa käsittelevissä seminaareissa sekä keskustelutilaisuuksissa. Näitä SHF-projektinkin näkökulmasta keskeisiä teemoja on tuonut esiin Paavo Nurmi -keskuksen Harri Helajärvi alan tutkimuksen sekä lukuisten aiheeseen liittyvien artikkelien ja esiintymisten kautta. Helajärvi esiintyi mm. YLE:n Prisma Studio Tuoliton tammikuu -ohjelmassa 31.1.2014 ja Liikunta on ilmaista -lähetyksessä 28.10.2014. Helsingin kaupungin liikuntaviraston liikuntaneuvontamallien vaikutuksia elämäntapojen muuttamisessa esiteltiin taas MTV3 uutisten yhteydessä 30.8.2013.

Messut ja tapahtumat

SportHealthFeeling on hakenut tunnettuutta, kontakteja ja vuorovaikutusta sekä valtakunnallisesti että alueellisesti osallistamalla mm. seuraaviin tapahtumiin ja esittelemällä siellä toimintaansa ja tuloksia oman näyttelypöydän tai – posteriosaston myötä:

- Kansainvälinen terveyden edistämisen konferenssi, 10.–14.6.2013 Helsinki
- Osaava Nainen -messut, 12.–14.10.2012 Turku
- Work Goes Happy – messut, 16.10.2012 Turku
- Huippuseminaari 2013-työhyvinvointi, 19.3.2013 Lahti
- Työelämä tarvitsee liikettä, 10.6.2013 Lahti
- 6th IWG World Conference on Women and Sport, 12.–15.6.2013 Helsinki
- Participatory Innovation Conference PIN-C, 16.–20.6.2013 Lahti
- Turun Messut, 21.–25.8.2013 Turku
- HEPA-konferenssi, 21.–24.10.2013 Helsinki
- Osaava Nainen -messut, 18.–20.10.2013 Turku
- II Kansallinen Liikuntafoorumi, 28.–29.9.2014 Helsinki
- Talvilajien/tapahtumien liikeideoiden suunnittelu – innosessio 5.3.2014, Lahti
- Ikäihmisten liikunnanfoorumi, 3.–4.2014 Helsinki
- Moving towards wellbeing -hankkeen työpaja, 7.4.2014 Lahti
- Europe for citizens -seminaari, 13.5.2014 Lahti
- Innovation Bootcamp IV, 10.–12.9.2014 Taulun kartano
- Osaava Nainen -messut, 24.–26.10.2014 Turku
- Kunnossa Kaiken Ikää (KKI) -juhlaseminaari, 11.11.2014 Helsinki
- Work Goes Happy – messut, 11.11.2014 Turku
- Sosiaalisen (yhteiskunnallisen) markkinoinnin verkostoitumisseminaari, 10.12.2014 Helsinki

Näiden tapahtumien lisäksi projektin osatoteuttajat ovat esitelleet terveyslääkintämalleja lukuisissa pienemmissä tapaamisissa ja verkostokokouksissa. Projektin loppuseminaari järjestettiin Helsingissä 4.9.2014.

6. Projektin tulokset

Seuraavassa käsitellään aluksi SHF-projektin yhteisten tavoitteiden toteutumista ja sitten kuvataan ja arvioidaan osaprojektien keskeisimpiä tuloksia.

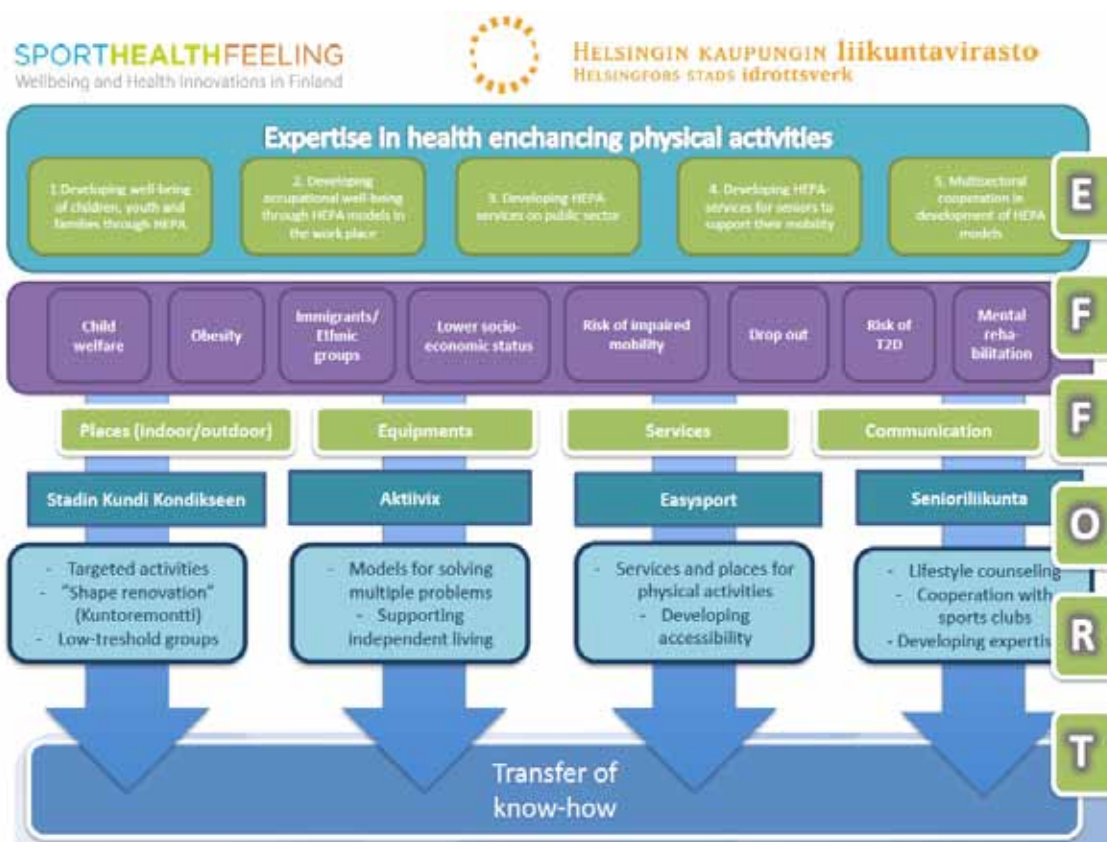
6.1 Tuotteistamisen mallinnus

Suomessa on kattavaa ja huipputason osaamista etenkin terveysliikuntaan ja hyvinvointipalveluihin liittyen. Markkinoiden kaupallisessa hyödyntämisessä sekä osaamisen tuotteistamisessa ja terveysviestinnässä on kuitenkin kehitettävää. Julkisen sektorin toimintamallien kaupallistamiselle on olemassa perusteita. Laadukkaiden ja toimivien palvelujen kysyntä tulee kasvamaan terveys- ja hyvinvointiliikunnan saralla. Julkisen ja yksityisen sektorin rajat rikkoutuvat tai ovat jo rikkoutuneet. Alan yrittäjien ammatillinen osaaminen ja asiakaslähtöisyys ovat kasvaneet viime vuosina.

Terveysliikuntapalveluiden kaupallistamisessa keskityttiin tuotteistamispolun ensiaskelista itse myynnin suunnitteluun ja hinnoitteluun. SHF-projektissa tämä sisälsi itse tuotteistamisen, markkinoinnin ja myynnin. SHF-projektissa varsinainen myynti ei ollut tavoitteena, mutta myyntilanteita ja asiakkaan kohtaamisia harjoiteltiin tuotteistamistapahtumissa jatkoa ajatellen. Tuotteistettavien mallien osalta edettiin myös houkuttelevan arvolupauksen muotoilemisessa, asiakkaan tunnistamisessa, heidän tarpeensa kartoittamisessa sekä arvon määrittämisessä. Kaupallistamisharjoituksissa hahmoteltiin niitä viestinnän työkaluja, joita tarvitaan oikean asiakasryhmän tavoittamiseksi.

Tuotteistaminen on lähtenyt SHF-projektin aikana käyntiin ja pisimmälle terveysliikuntamalleista ovat päässeet Helsingin kaupungin liikuntaviraston Aktiivix-malli sekä Ikihyvä malli Päijät-Hämeestä. Tuotteistamisen osalta huomattiin, että jokaisen mallin tuotteistaminen on oma tapauksensa ja edellyttää mm. omaa asiakaskartoitusta ja markkinointitapaa. Paavo Nurmi -keskus käynnisti oman terveysviestinnän palvelujen kehittämisen ja testaus- sekä työssäjaksamisen palvelujen tuotteistamisprosessinsa vasta projektin viimeisenä vuotena. Tämäkin prosessi jatkuu hankkeen päätyttyä. SHF-projektin aikana Paavo Nurmi -keskuksen tuotteistamisessa keskityttiin sisällön ja tuotteiden selkiyttämiseen eri asiakasryhmien näkökulmasta sekä erilaisten tuotepakettien tehokkaampaan yhdistämiseen ja markkinointiin. Projektin aikana Paavo Nurmi -keskuksen tuotteistettaville malleille laadittiin tuotekortit sekä pohdittiin sitä, miten kiinnostusta Paavo Nurmi -keskusta kohtaan voidaan lisätä esimerkiksi avaamalla Paavo Nurmi -keskuksen ”tarinaa”.

Tuotteistamisprosessin mallinnuksesta vastasivat LADEC ja Business Arena. EFFORT-malli (kuva 6) laadittiin SHF-projektin aikana havainnollistamaan liikuntapalvelujen tuotteistamista ja ohjaamaan sitä. Tuotteistamisessa käytettiin apuna myös mm. NABC-mallia (kuva 9) sekä useita muita tuotteistamisen ja liiketoiminnan kehittämisen työkaluja.

Kuva 6. SHF-projektin tuotteistamista kuvaava EFFORT-malli

6.2 Yhteisten tavoitteiden toteutuminen ja tuloksia

SHF projektin aikana tuotteistettiin yhteensä 12 erillistä terveystoimintaa perustuvaa tuotekonseptia ja toimintamallia. Tuotteistamistyötä voidaan arvioida osaprojektien kautta, mutta toisaalta tuotteistamisharjoituksiin osallistuivat kaikki osatoteuttajat ja niihin liittyviä yksityiskohtia arvioitiin yhdessä. Projektin aikana seuraavien palvelujen tuotteistamisen kanssa edettiin eri vaiheisiin asti:

- Aktiivix-liikuntaneuvonta (Helsingin kaupungin liikuntavirasto)
- JUMP IN-liikuntaneuvonta (Helsingin kaupungin liikuntavirasto)
- EasySport, EasySport start-malli (Helsingin kaupungin liikuntavirasto)
- Henkilöstöliikunta (Helsingin kaupungin liikuntavirasto)
- Koululaisinnit (Helsingin kaupungin liikuntavirasto)
- Lähiöliikunta/Liikuntahulinat (Helsingin kaupungin liikuntavirasto)
- FunAction-toiminta (Helsingin kaupungin liikuntavirasto)
- Seniorisäpinat-ohjaus (Helsingin kaupungin liikuntavirasto)
- Stadin kundi kondikseen-ohjaus (Helsingin kaupungin liikuntavirasto)

- Ikihyvä- elintapaohjausmallin tuotteistus (PSOTEY ja HY/Palmenia)
- Päijät-Hämeen liikunta-apteekki pilotti (LADEC/Lahden ammattikorkeakoulu)
- Paavo Nurmi -keskuksen uudenlainen terveysviestintäkonsepti ja tuotteistetut testaus- ja työhyvinvointipalvelut (Paavo Nurmi -keskus)

Toimijoiden liiketoimintaosaaminen on projektin aikana kehittynyt. Projektissa toteutetun CAF-arvioinnin mukaan tuotteistamisasiantuntemus on auttanut saavuttamaan projektin tavoitteet ja tuotteistamisprosessin ymmärtäminen on lisääntynyt hanketiimissä. Tuotteistaminen on ollut monelle hankepartnerille vieras ajattelutapa, projekti on kuitenkin auttanut käsitteiden selkeyttämisessä.

Tuotteistaminen ja siihen liittyvien yksityiskohtien omaksuminen on laaja kokonaisuus, jossa kokeiluilla ja testaamisella on keskeinen asema. Projektissa on päästy muutaman terveystuotteen kanssa niin pitkälle tuotteistamisessa, että palvelutuotteiden markkinointi ja myyminen voitaisiin käynnistää. Projektin tulokset tuotteistamisen osalta tulevat esiin vasta ajan kuluessa, kun selkeytyy se, mitä tuotteistettaville malleille tapahtuu projektin jälkeen: nykyiset tuottajaorganisaatiot voivat viedä malleja eteenpäin myytäviksi tuotteiksi tai niitä varten voidaan kenties perustaa uusia yrityksiä ja rekisteröidä nyt kaupallistettavia malleja tuotemerkeiksi. SHF-projektin kokemusten perusteella kaupallisten tavoitteiden ja valmiuksien rakentaminen tulisi alkaa jo tuotteen/palvelun ideointivaiheessa, vaikka kaupallistamisen vaatimukset konkretisoituvat vasta myöhemmin. Ideat ja konseptit on pystyttävä myös laatimaan sellaiseen muotoon, että ne saadaan kaupallistettua. Kaupallistamisen voidaan määrittellä tarkoittavan idean muokkaamista sellaiseksi kokonaisuudeksi, joka asiakkaan on helppo ostaa ja josta myyjä voi hyötyä taloudellisesti. Hyöty voi olla myös parempaa terveyttä ja hyvinvointia.

Tuotteistaminen tukee organisaation sisäistä toimintaa yhtä lailla kuin osaamisen ulospäin suuntautuvaa viestintää. Monissa tapauksissa on kannattavaa tehdä jonkinasteista tuotteistamista, mutta aina tuotteistaminen ei ole mahdollista tai edes järkevää. Yhtenä kaupallistamiseen liittyvänä alueena on toimiva lanseerausprosessi, jolla varmistetaan että tuote päätyy oikea-aikaisesti ja hallitusti markkinoille. Yksi tuotteistusprosessien keskeinen tulos SHF-projektissa on ollut Helsingin kaupungin liikuntaviraston osaamisen tuotteistamisen kokonaismallinnus EFFORT, (kuva 6) jota voidaan hyödyntää yhtä lailla myös organisaation sisäisen kehittämisen työkaluna. Tuotteistaminen voidaankin nähdä kahden suuntaisena: sisäisenä ja ulkoisena tuotteistusprosessina.

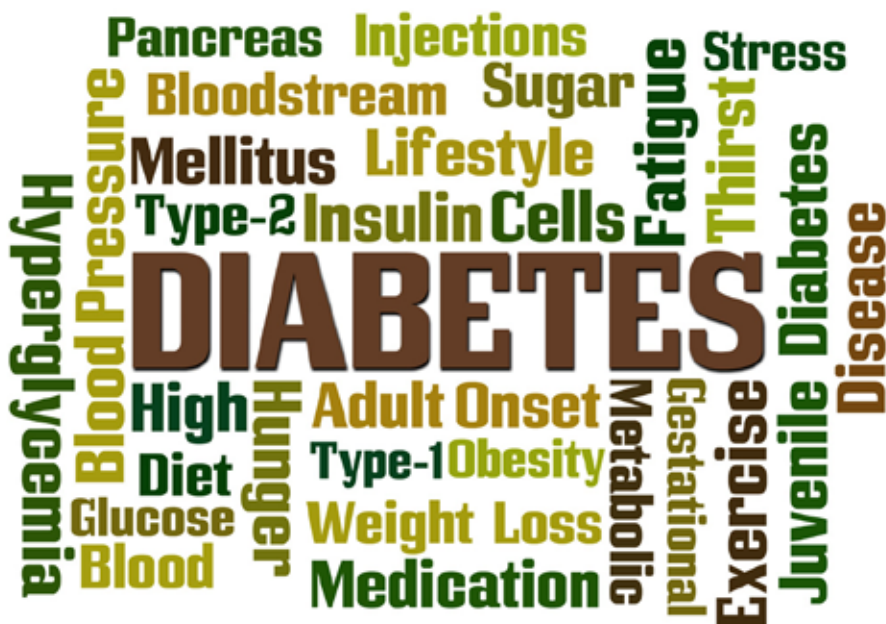
Projektissa on huomattu, että julkisen sektorin toimijat tarvitsevat lisää koulutusta ja tukea tuotteistamisprosessin aikana ja mahdollisuutta rohkeasti kokeilla eri vaihtoehtoja. SHF-projektin aikana tuli selväksi, että vasta kokeileminen ja testaus osoittavat toimivatko asiat käytännössä. Eräs tuotteistamisprosessin aikana esiinnoituneista keskeisistä haasteista liittyy tuotteistamisen nopeuteen. Mallien kaupallistaminen perustettavien uusien yritysten kautta osoittautuu usein hitaaksi ja monimutkaiseksi, joten voitaisiinko malleja kaupallistaa luontevammin jo toimivien yritysten kautta. Julkisen sektorin mallien kaupallistamista saattaa vaikeuttaa myös se, että toimijoilta puuttuu kaupallistamisen eri vaiheiden liiketoimintaosaamista tai kokeilusta mallien kaupallisesta hyödyntämisestä.

Kansainvälisen yhteistyön tuloksena on verkostoiduttu EU-alueen muihin toimijoihin. Olomoucin vierailu on mm. johtanut vastavierailuun ja yhteistyön ideointiin Helsingin kaupungin liikuntaviraston, Paavo Nurmi -keskuksen ja LADECin kanssa. Kansainvälisillä vierailuilla on saatu selvitettyä keskeisten suurten toimijoiden toimintatapoja sekä kartoitettu ajankohtaista tutkimusta ennaltaehkäisevän terveystuotteen alalta. Brysselin vierailu mm. antoi tarpeellista tietoa terveystuotteen ja yleensä terveydenedistämisen roolista EU-tasolla sekä kansallisesti Belgiassa, Saksan vierailu antoi mahdollisuuden tutustua aivan erilaisiin kansallisiin ja alueellisiin toimintamalleihin. Vierailut ovat lisäksi antaneet paljon uusia näkökulmia ja ohjanneet terveystuotteen viestintää ja markkinointia. Kansainväliset vierailut ovat osoittaneet suomalaisien ennakoivien ter-

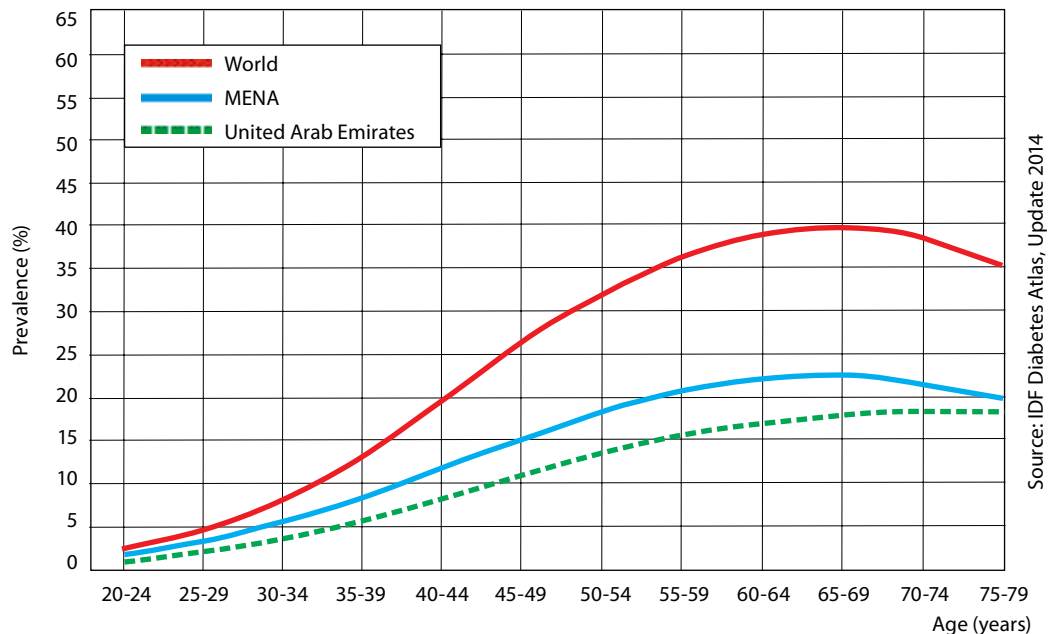
veysliikuntatoimenpiteiden olevan laadultaan korkeatasoisia ja kestävän vertailun muihin eurooppalaisiin malleihin ja toimintatapoihin. Kehittämisen varaa on siinä, miten tiedotamme toimenpiteistä ja avaamme näiden mallien tuloksia ja hyötyjä kuluttajille. Kansainvälisillä matkoilla ja uusien yhteyksien luomisen myötä huomattiin, että kontakteja tulee ylläpitää aktiivisesti ja olla valmis omaksumaan uusia yhteistyötapoja. SHF-projektin jatkon kannalta kansainväliset vierailu- ja myyntitapaamiset mahdollistaisivat paljon. Esimerkiksi uutta projektia kootessa kumppanit olisi mahdollista kasata kansainvälisten vierailujen tuloksena, esimerkiksi HEPA-verkoston kumppaneista. Osatoteuttajat ovat myös panneet merkille sen, että he ovat haluttuja projektikumppaneita ja yhteistyökumppaneita eurooppalaisella toimintakentällä.

Yhdistyneisiin Arabiemiirikuntiin kohdistunut suomalaisen delegaationvierailu merkitsi korkeatasoista matkaa alueelle, jonka toimintakulttuuri eroaa suuresti EU-maiden tavoista. Lähi-itä on Euroopan talousalueeseen tiiviisti linkittyvä lähialue, jossa on runsaasti tarvetta kokonaisvaltaisiin hyvinvointikokonaisuuksiin. Kokonaisratkaisuihin kuuluu toiminnallisten terveystoiminta- ja ennaltaehkäisevien toimintamallien lisäksi yksityisen sektorin tarjoamat palvelut, tuotannolliset hyvinvointituotteet ja -kalusto sekä tutkimus- ja koulutustoiminta. Näiltä osin Arabiemiirikuntien delegaatiovierailulle osallistui myös tiiviisti terveystoimintamalleihin liittyviä yrityksiä kokonaisuosaamisen laajentamiseksi ja tarjottavan yhteistyön monipuolistamiseksi.

Matka mahdollisti terveystoimintapalvelumallien esittelyn kohdeyleisölle, jolle ennaltaehkäisevät toimintamallit, elinympäristö ja liikunnan merkitys olivat varsin erilaisia eurooppalaisiin kohdemaihin verrattuna. Matka oli merkityksellinen myös myyntityön harjoittelun kannalta. Suuri osa vierailulla tapahtuneista tapaamisista olivat SHF-osatoteuttajille myyntitapaamisten harjoittelua. Yhdistyneissä Arabiemiirikunnissa diabetekseen sairastutaan keskimääräistä nuorempana kuin länsimaissa. Tämä tarkoittaa, että mm. suuret kansainväliset yritykset kärsivät avainhenkilöidensä sairastumisesta 40–50 vuoden iässä diabeteksen takia (Kuva 7). Diabeteksen hoitokulut yksistään vievät noin 40 % koko valtion terveydenhoitobudjetista. Diabeteksen hoitokulujen ennustetaan nousevan alueella nykyisestä 58 % vuoteen 2020 mennessä. Ennaltaehkäiseville terveystoimintamalleille alueella on kysyntää, sillä tällä hetkellä alueelta etsitään kuntoutusta pääosin ulkomailta.

UNITED ARAB EMIRATES, PREVALENCE OF DIABETES IN ADULTS BY AGE 2014

Kuva 7. Vertailutaulukko diabeteksen levinneisyydestä Yhdistyneissä arabiemiirikunnissa / maailma

SHF-projektin CAF-arvioinnin mukaan kansainvälisillä vierailuilla luodut yhteydet ovat olleet toimivia ja tuoneet jatkokontakteja. Hyvät oppimiskokemukset ja uudenlaisien toimintamallien omaksuminen on mahdollistanut niiden käyttämisen myös emon-organisaation kehittämistyössä.

6.3 Osaprojektityön konkreettisia tuloksia

Helsingin kaupungin liikuntavirasto

Työikäisien, tyypin 2 diabetesriskissä olevien tai siihen jo sairastuneiden tai yli 30 BMI:n omaavien kuntalaisten kohdistettu liikuntaneuvonta nimettiin Aktiivix-liikuntaneuvonnaksi. Liikuntaviraston ja sosiaali- ja terveysviraston terveyskeskuksien välinen palveluketjumalli kuvattiin sekä teetettiin toimintamallista ensimmäiset esitteet ja julisteet. Syksystä 2013 tavoitteeksi asetettiin Aktiivix-mallin levittäminen kattamaan kaikki Helsingin terveysasemat sekä saada toimintamalli osaksi liikuntaviraston pysyvää toimintaa. Liikuntaviraston johtosääntöä uudistettiin keväällä 2014, jonka johdosta liikuntaneuvonnasta tuli osa liikunta- ja hyvinvointipalveluiden päätoimintoja ja osa johtosääntöä.

SportHealthFeeling-hankkeen avulla haettiin myös apua, tukea ja tietoa toimintamallin mallintamiseen ja sen mahdolliseen monistamiseen myös muille kohderyhmille. Ensimmäiseksi toimintamallista kehitettiin alun perin nuorille, 17–30 -vuotiaille, suunnattu liikuntaneuvontakonsepti. Nuorille suunnatulla henkilökohtaisella, liikuntaneuvojan suorittamalla elintapaohjauksella pyrittiin vaikuttamaan positiivisesti asiakkaan terveyteen ja hyvinvointiin sekä vaikuttamaan nuorten aktiivisuuteen, sosiaalisten suhteiden rakentumiseen

sekä ehkäisemään syrjäytymistä. Nuorten liikuntaneuvontamalli nimettiin JUMP IN -liikuntaneuvonnaksi ja se liitettiin tiiviisti osaksi Helsingin kaupungin nuorten yhteiskuntatakuun toimenpiteitä. Keväällä 2014 Aktiivix-liikuntaneuvonnasta modifioitiin senioreille suunnattu liikuntaneuvontamalli – Liikkujax, jonka tavoitteena on tukea ikääntyneitä, yli 63-vuotiaita kuntalaisia toimintakyvyn ylläpitämisessä sekä sosiaalisten suhteiden kehittämisessä.

Kuva 8. Helsingin liikuntaviraston laatima Aktiivix-liikuntaneuvonta esite

Toisen ison kokonaisuuden Helsingin kaupungin liikuntaviraston hankkeessa muodosti tuotteistaminen, jota toteutettiin tiiviissä yhteistyössä LADEC:n kanssa SportHealthFeeling-projektin alusta lähtien. Tuotteistamisprosessi koski aluksi niitä Helsingin kaupungin hankkeita, jotka ovat valikoituneet mukaan yhteiseen SportHealthFeeling-hankkeen hankesuunnitelmaan. Liikuntaviraston hallinnoimista liikuntaneuvonta, EasySport-, EasySport-startti-, Liikkuva koulu - ja Liikuntakaveri-hankkeista teetettiin tuotekortit sekä englanniksi että suomeksi jo kevään 2013 aikana. Edellä mainituista hankkeista teetettiin myös erilliset näyttelyposterit, jotka olivat esillä WHO:n kansainvälisessä konferenssissa Helsingissä, Helsingin kaupungin esittelypisteessä keväällä 2013. Samoja aiheita esiteltiin uudestaan kansainvälisessä HEPA-konferenssissa lokakuussa 2013 Kalastajatorpalla. Tuotteistamisprosessiin otettiin mukaan uusia aiheita jo keväällä 2013, sillä tuotteistaminen, ja siinä käytettävä metodi todettiin erittäin mielenkiintoiseksi sekä tarpeelliseksi ajatellen osaston toimintaa ja sen jäsentämistä. Mukaan valikoitui Helsingin kaupungin henkilöstöliikunta ja erityisliikunta. Tuotteistaminen eteni niin sanotulle operatiivisella eli liikunnanohjauspuolella keväällä 2014. Uusia tuotekortteja on syntynyt Seniorisäpinät-, Liikuntahulinat-, Koululaisten uinninopetus- ja FunAction-toiminnoista. Toimintojen visuaalista tuotteistamista jatkettiin edelleen syksyn 2014 aikana. Syksyn 2014 aikana työstettiin koko liikunta- ja hyvinvointipalveluiden eli yhden liikuntaviraston osaston tuotteistamiseen ja mallintamiseen yhteistyössä LADEC:n ja liikunta- ja hyvinvointipalveluiden kehittämistyöryhmän kanssa. Mallintamisessa käytettiin apuna Aktiivix-mallin tuotteistamisessa aikaan saatua EFFORT-mallia. Toinen syksyn 2014 tavoite oli saada Aktiivix-malli tuotemerkin alle eli saada malli sekä Aktiivix-tuotemerkki rekisteröityä ja päästä näin "oikean" tuotteistamisen alkuun.

Tuotteistamisprosessin tuotoksena syntyi myös kuuden lähijakson pituinen ammatillinen täydennyskoulutus liikuntaviraston liikunta- ja hyvinvointipalveluiden liikunnanohjaajille. Täydennyskoulutus toteutuu Jyväskylän yliopiston liikunta- ja terveystieteellisen tiedekunnan gerontologian laitoksen kanssa.

LADEC

LADEC:n osahankkeen tavoitteena oli innovatiivisten terveysliikuntakonseptien tuotteistaminen ja kansainvälistäminen. Tuotteistusprosessien tavoitteena oli kehittää monistettavia toimintamalleja, jotka voidaan pysyvästi jalkauttaa eri alueille edistämään ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä. Suomessa tehtävän terveysliikuntaan liittyvän tutkimuksen hyödyntämiseksi tuotteistusprosesseissa kehitettiin hankkeen aikana ”tutkimuksesta liiketoimintaa” -malli. Hankkeessa kehitettävät palvelut toimivat esimerkkeinä suomalaisten julkisen sektorin toimijoiden toimintaa suunniteltaessa ja ennen kaikkea ne toimivat osaamisviennin näkökulmasta keskeisenä terveysliikunnan kansainvälistämisen elementtinä.

Hankkeen aikana luotiin kansainvälisiä suhteita tuotteistamisen ja kaupallistamisen kannalta sopivien kumppanien kanssa. LADEC oli tukemassa ja ohjaamassa muiden osahankkeiden liikunta- ja terveyttä edistävien palvelujen tuotteistamista.

Tuotteistamisprosessin tuloksena laadittiin ”tutkimuksesta liiketoimintaa” -mallin lisäksi EFFORT malli. Toimintamallikohtaisen kehittämisen lisäksi hankkeessa rakennettiin kansainvälisten yhteistyökanavien avaamiseksi julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä kokoava ”Finnish Rehabilitation Centre” -toimintamalli, jonka yhteydessä voidaan kokonaisuutena tarjota kansainvälisille markkinoille niin julkisen sektorin terveysliikuntaosaamista, yksityisen sektorin palvelu- ja tuotekonsepteihin liittyvä osaamista kuin tutkimus- ja koulutuslaitosten tarjoamaa tietointensiivistä osaamista. Mallien tarkoituksena oli myös tukea projektin osatoteuttajien tuotteistamista sekä auttaa jäsentämään tuotteistamisen eri vaiheita. LADECin asiantuntijuutta tarvittiin myös tuotteistamisen ja siihen liittyvien termien avaamisessa ja linkittämisessä projektin aikana tehtyyn kansainvälistämistyöhön.

LADEC vastasi Yhdistyneisiin Arabiemiirikuntiin suuntautuneiden matkojen suunnittelusta ja käytännön valmisteluista, osatoteuttajien valmennuksesta sekä tavoitteiden asettamisesta. Kokonaishankkeen osalta keskeinen osaamisen siirron ja vertaisoppimisen kohdealue oli Eurooppa. LADEC vastasi asiantuntijayhteistyöstä Luganon ja myöhemmin Exeterin yliopiston terveysviestinnän tutkijan Marco Barduksen kanssa. Yhteistyö tuloksena Marco Bardus vieraili SHF-hankkeen vieraana Ladecissa, koulutus- ja kehittämiskeskus Palmeniassa ja Paavo Nurmi -keskuksessa.

Kansainvälisillä matkoilla esiteltiin uusimpia tutkimustuloksia ja käytännön esimerkkejä terveyttä edistävän liikunnan innovaatioista. Kansainväliset tapahtumat toivat myös uusia syötteitä SHF-terveysliikuntakonseptien kehittämiseen ja avasivat edelleen kansainvälisiä kanavia suomalaisen terveysliikuntaosaamisen markkinoinnille.

Kaikkien projektissa mukana olleiden toimintamallien kehittämisessä on tavoiteltu yksittäisen toimintakonseptin ympärille rakennettavaa osaamiskokonaisuutta, jonka avulla yksittäisten erityisosaamisten tai tuotekonseptien kansainvälistäminen olisi helpompaa.

Paavo Nurmi -keskus (PNK)

Paavo Nurmi -keskus toi SHF-hankkeeseen akateemisen, tutkimuksellisen liikuntalääketieteen osaamisen ja terveysviestinnän kehittämisen tarkastelukulman.

Osaprojektissa toteutettiin terveysviestinnän pilottitutkimus, jossa osalle Turun kaupungin toimistotyötä tekeväälle henkilöstölle viestittiin terveistä elämäntavoista yhdeksällä sähköisellä tiedotteella. Nämä jaettiin sähköpostin välityksellä vuoden 2013 loppupuolella. Pilotin toteutusaikataulu oli erittäin tiukka Helsingin kaupungin organisaatiomuutoksen takia tehdystä kohderyhmän vaihdosta johtuen, mutta se saatiin alku- ja loppukyselyineen toteutettua ennen vuoden 2013 loppua. Viestien vastaanottajilta kerättiin tietoa tiedot-

teiden vaikutuksista ja heidän mielipiteistään tiedotteiden sisältöön, esitystapaan, ulkoasuun liittyen tavoitteena toimintamallin edelleen kehittäminen ja uudenlaisen, kannustavan terveystalvvelujen oheistuotteen luominen. Saatuihin vastauksiin ja kokemuksiin perustuen viestit koettiin hyödyllisiksi ja toimitustapa sekä (tiivistetty) lähetystiheyskin sopivaksi. Yllättäen tiedotteisiin palattiin jälkeempäin ja niitä jopa jaettiin aktiivisesti eteenpäin. Tällainen organisaation sisäisesti suunnattu viestintä on siis toimiva tapa, ja sitä edelleen kehittämällä sekä paremmin kohdentamalla voidaan luoda muuta terveyttä edistävää toimintaa tukeva konsepti.

PNK:n osaprojektin aikana terveystalvviestinnän osaamista on edelleen kasvatettu osahankeorganisaatiossa, mutta tietoa ja kokemusta on jaettu koko SHF-projektissa, sosiaalisen markkinoinnin ymmärtämiseksi ja paremmaksi hyödyntämiseksi sekä terveystalvviestinnän tehokkuuden lisäämiseksi. Tavoitteena on terveystalvvelutuotteiden kehittäminen parhaalla mahdollisella tavalla ja terveyttä edistäviin elintapoihin vaikuttamisen tehostaminen.

YKSI HYVINVOINNIN TEKÖ JOKA PÄIVÄ osa 2

Kuka hyötyy?

Säännöllisestä liikunnasta hyötyvät kaikki - lapsesta aikuisen, huonokuntoisesta hyväkuntoiseen, naiset ja miehet, terveet ja sairaammakin.

Tiesitkö, että nopeimmin liikunnan hyödylliset vaikutukset ja hannon paronnuksen huomioon otettuna ne, jotka eivät ennen liikkuneet juuri ollenkaan ja joiden kunto on heikoin. Positiivista on siis se, että nostamalla takamuksen irti sohvalta voi tehdä itselleen kaikkein suurimman palveluksen - ja jo hyvinkin pienellä panoksella.

Jopa 15 min päivittäinen kävely voi vähentää metabolisen oireyhtymän riskin puoleen.

MUISTATHAN, ETTÄ LIKUNTA EI OLE PELKÄSTÄÄN LENKOPOLULLA HIKOILUA! Joka hyötyliikuntamuutit ja joka ylösnousu porraskin lasketaan! Hyötyliikunnalla päivittäisen aktiivisuuden määrä saattaa lisääntyä merkittävästi - ja helposti. MILLOIN SINÄ ALOITAT?

YKSI HYVINVOINNIN TEKÖ JOKA PÄIVÄ osa 4

Älä istu terveytesi ohitse

Runsas ja pitkäkestoinen paikallaanolo ja istuminen ovat terveydelle haitallisia, siinäkin tapauksessa että liikkuisit säännöllisesti ja söisit terveellisesti.

Runsaasti istuvilla on enemmän ylipainoa, tyypin 2 diabetesta, metabolista oireyhtymää, ja heillä on suurempi ennenaikainen kuolemanriski. TV:n katselu näyttää olevan istumisen eri muodoista kaikkein haitallisinta. Sitä kertyy helposti paljon, se on erityisen passiivoa ja siihen voi liittyä huonoja ruokailutottumuksia. Tutkimuksen mukaan lyhyet ylösnousutkin vähentävät istumiseen liittyviä terveysriskejä.

Silloin, kun et pääse liikkumaan, muista ainakin istua kohtuullisesti.

VÄLTÄ YHTÄJAKSOISTA PAIKALLAAN OLOA, TYÖSSÄ JA VAPAA-AJALLA

Nouse ylös aina kuin vain voit - vaikka vain hetkeksi. Tauota työssä istumista säännöllisesti ja tarkkaile TV:n ääressä viettämää aikaasi. Terveytesi tähden.

MUISTATHAN, ETTÄ LIKUNTA EI OLE PELKÄSTÄÄN LENKOPOLULLA HIKOILUA!

Joka hyötyliikuntamuutit ja joka ylösnousu porraskin lasketaan! Hyötyliikunnalla päivittäisen aktiivisuuden määrä saattaa lisääntyä merkittävästi - ja helposti. MILLOIN SINÄ ALOITAT?

WWW.PNK.FI

European Union

WWW.PNK.FI

European Union

Kuva 9. Paavo Nurmi -keskuksen suunnittelema Yksi hyvinvoinnin teko joka päivä-materiaalia

PNK on omassa organisaatiossaan käyttänyt kasvatettua terveystalvviestinnän tietoa ja kokemusta testaus- sekä työssäjaksamista tukevien palvelujen tuotteistamateriaalien kehittämisessä. Tuotteiden markkinoinnin kohdentamista, tuotteistamateriaalien ilmettä ja tiedonjakotapaa on kehitetty. Tämän lisäksi osahankkeen pilottitutkimuksessa testatuista terveyden ja hyvinvoinnin tiedotteista on luotu yksi terveyttä edistävien palvelujen lisätuote, jolla vaikuttavuutta voidaan lisätä.

Projektin jatkoajan puitteissa kehitetty Lapset kertovat – lyhytvideosarja terveellisiin elämäntapoihin liittyen on myös lanseerattu ja se on saanut hyvän vastaanoton. Sen suunnitelmallinen käyttö on aloitettu PNK:ssa, ja muissa SHF-organisaatioissa, erilaisia sähköisiä viestintäkanavia hyväksi käyttäen ja sopivissa yleisötilaisuuksissa esittäen. Videot on ladattu Paavo Nurmi -keskuksen Youtube-kanavalle. Linkit videoihin ovat seuraavat:

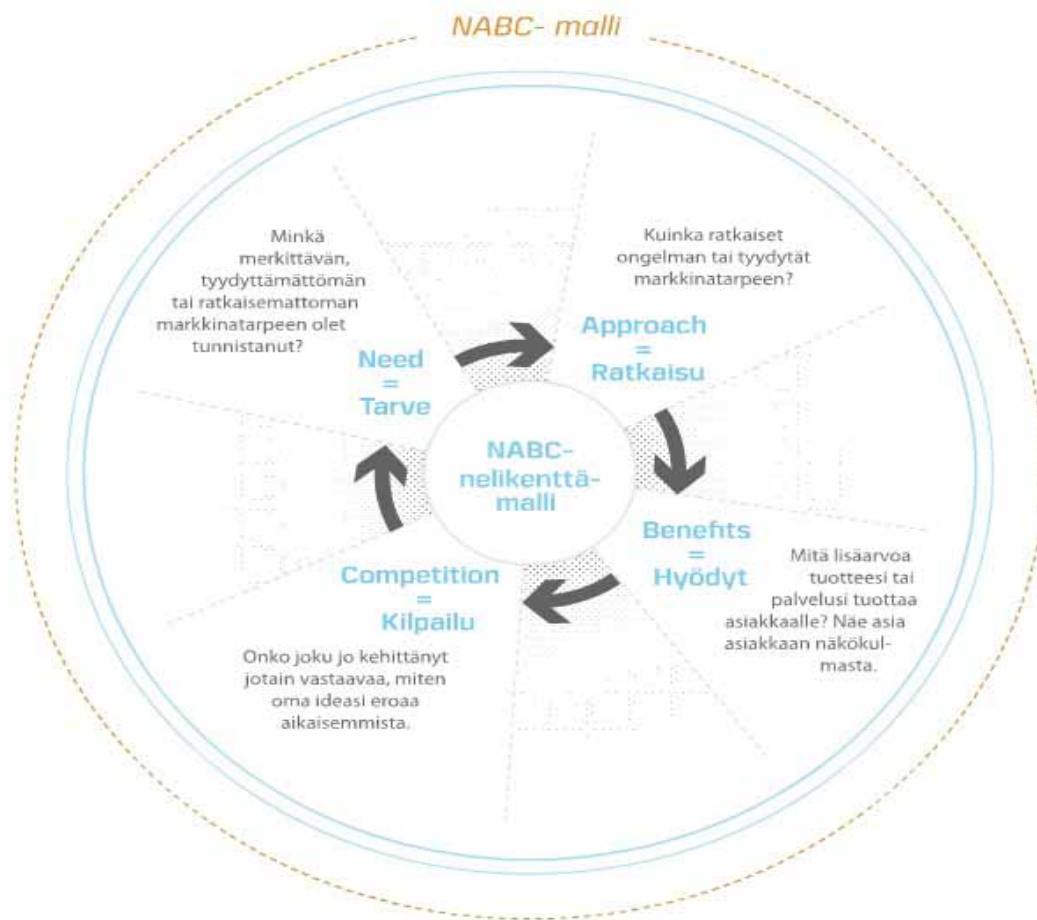
- Lapset kertovat liikunnasta: <https://www.youtube.com/watch?v=1T06mmzv1aY>
- Lapset kertovat liikuntalajeista: <https://www.youtube.com/watch?v=3vlbbWI8Zr4>
- Lapset kertovat ravinnosta: <https://www.youtube.com/watch?v=NeCvczKuEw>
- Lapset kertovat juoksumatosta: <https://www.youtube.com/watch?v=Xz18XjHPxpU>
- Lapset kertovat ruokapyramidista: <https://www.youtube.com/watch?v=Rye92jRhVlc>
- Lapset kertovat sohvaperunasta: <https://www.youtube.com/watch?v=5z3q2hTsJcs>
- Lapset kertovat sähköpöydästä: <https://www.youtube.com/watch?v=L4jAdYSI3wM>
- Lapset kertovat poistetuista kohtauksista (pilotettuna): <http://youtu.be/-f7R6uuOmeq>

Päijät-Hämeen liitto

Päijät-Hämeen liitto toimi SHF-projektin hallinnoijana. Liiton tehtävänä oli vastata projektin hallinnosta, taloudesta ja yleisestä koordinaatiosta. Liitolla oli myös päätiedotusvastuu, vastuu markkinoinnista, prosessin johtamisesta ja kehittämisestä.

Projektin aikana laadittiin yhteensä viisi maksatushakemusta, jotka toimitettiin Etelä-Suomen maakuntien EU-yksikköön. Maksatushakemusten lisäksi hallinnoija huolehti seurantaraporttien, väliraporttien sekä loppuraportin täyttämistä Eura-järjestelmässä ja toimittamisesta EU-yksikköön.

Osatoteuttajat suunnittelivat ulkomaanmatkojen ohjelmat yhdessä. Käytännön toteutuksesta vastasi projektin hallinnoija. Yhdistyneisiin Arabiemiirikuntiin kohdistuneen matkan toteutuksesta vastasi LADEC. Hallinnoijan vastuulla on myös ulkomaanmatkojen ohella Ideaverstaan ja projektin loppuseminaarin toteuttaminen peräkkäisinä päivinä syyskuussa 2014. Ideaverstas toteutettiin Paasitornissa Helsingissä 3.9.2014. Ryhmätyöskentely aiheeksi oli nostettu erityisesti markkinointiviestintä. Valmistautumisohjeissa tuotteistettavia konsepteja pyydettiin pohtimaan konseptien markkinointiin sekä viestintään liittyviä pullonkauloja sekä polttavia kysymyksiä ja kuvaamaan miten tällä hetkellä markkinointia toteutetaan. Ideaverstas työpa- jaa varten pyydettiin lisäksi kertaamaan ja päivittämään edellisen tuotteistamisharjoituksen (Tampere 28–29.4.2014) aikana muotoiltuja NABC-malleja.

Kuva10. NABC-malli (Need, Approach, Benefits ja Competition)

Paikalle kutsuttiin myös "kriittisiä" osallistujia, joille kaupallistettavat mallit eivät olleet tuttuja ja jotka osasivat esittää huomioita, joita mallien kanssa läheisesti työskentelevät henkilöt eivät olleet ehkä osanneet huomioida. Ideaverstaassa innovoitiin lisäksi tapoja, joilla terveysliikunnasta voitaisiin viestiä ja markkinoida. Tapahtumassa tutkimusmatkailija Pata Degerman toimi motivaattorina ja osallistui innovointiin. Uusia markkinointiin ja viestintään liittyviä ideoita tuli paljon. Ideaverstaan pohjalta suunniteltiin Istumatta Paras! -kampanja Päijät-Hämeen kolmen kunnan kuntapäättäjäille sekä Paavo Nurmen toteuttama Lapset kertovat -lyhytvideosarja. Ideaverstaan esitykset ovat katsottavissa SHF projektin kotisivuilta osoitteesta:

www.paijat-hame.fi/fi/sport_health_feeling/shf/suomi/materiaalit/seminaarit/shf-ideaverstas_392014

SHF projektin loppuseminaarin järjestettiin Ideaverstasta seuraavana päivänä. Seminaarissa osatoteuttajat esittelivät kaupallistettavia malleja ja projektin tuloksia sekä terveysliikunnan kansainvälisiä markkinoita. Projektin hallinnoijan puolesta puheenvuoron käytti maakuntajohtaja Jari Parkkonen. Loppuseminaarin esitykset on katsottavissa SHF-projektin kotisivuilta osoitteesta:

www.paijat-hame.fi/fi/sport_health_feeling/shf/suomi/materiaalit/seminaarit/shf-loppuseminaari_492014

Projektin etenemisestä on tiedotettu projektin kotisivuilla. SHF-sivustoille on kerätty ohjausryhmän tapaamisten materiaalit sekä seminaarien ja kaupallistamistapahtumien materiaalit. Sivustoille on kerätty yhteensä noin 80 linkkiä ja julkaisua mm. terveysliikunnasta sekä istumisesta. Hankkeesta on tiedotettu myös terveysliikunta-asiantuntijaryhmän tapaamisissa, terveysliikuntaseminaareissa sekä muiden terveysliikunta-projektien ohjausryhmien kokouksissa. Aiheina ovat mm. olleet terveysliikunnan talousvaikutusten esittäminen sekä viestinnän suunnittelu.

Yhteenvetona voidaan todeta, että terveysliikuntaa markkinoitaessa tulee tehdä yhteistyötä ja segmentointia. Ideaverstaassa tuotiin esiin se tosiasia, että terveysliikunnan "vastavoimat" osaavat ja panostavat markkinointiin huomattavassa määrin. Esimerkiksi SHF-projektin aikana kerätty tieto liikunnan terveysvaikutuksista tulee muokata ja markkinoida uudella tavalla mm. käyttäen tehokkaammin sosiaalista mediaa ja tehdä yhteistyötä eri alan organisaatioiden välillä.

Päijät-Hämeen liitto toteutti projektin CAF-arvioinnin, josta tarkennettu kuvaus löytyy raportin seuraavasta kappaleesta.

6.4 CAF-arviointi

CAF-arviointi (Common Assessment Framework) toteutettiin hankkeen pääpartnerin, Päijät-Hämeen liiton toimesta. CAF on suunniteltu kaikille julkisen sektorin organisaatioille niin valtionhallinnossa kuin kunnissa. Mallia hyödynnetään osana laajempaa kehittämistyötä tai kohdennetusti tiettyyn kehittämistarpeeseen. Valmiiksi muokattujen kysymysten pohjalta jokaisen osahankkeen henkilöstö pisteytti oman toimintansa. Pisteytyksen yhteydessä käydystä keskustelusta koottiin toiminta-alueiden vahvuuksia ja heikkouksia. Vahvuus/heikkous – yhteenvedot toimitettiin osahankkeiden toteuttajille, jotka niiden pohjalta miettivät kehittämisehdotuksia. Pisteytykset yhdistettiin ja niistä tehtiin säteittäiskaavio, josta projektin toiminta- ja tulosarviointi on helposti arvioitavissa.

Arvioinnissa on yhdeksän aihealuetta, jotka kattavat yleisesti ottaen kaikki toiminnan arvioinnin kannalta keskeisimmät osa-alueet. Ensimmäiset viisi arviointialuetta tarkastelevat niitä organisaation toimintatapoja, joilla pyritään saavuttamaan asetetut tavoitteet ja tavoitellut tulokset.

- Johtajuus
- Henkilöstö
- Strategiat ja toiminnan suunnittelu
- Kumppanuudet ja resurssit
- Prosessit

Jälkimmäisellä neljällä alueella arvioidaan näistä toimintatavoista johtuvia tuloksia eri näkökulmista.

- Henkilöstötulokset
- Asiakas- ja kansalaistulokset
- Yhteiskunnalliset tulokset
- Keskeiset suorituskykytulokset

SHF-projektin kokonaisarvio sekä osatoteuttajien arviot löytyvät loppuraporttiin liitetystä CAF itsearviointi-raportista.

7. Projektin innovatiivisuus

SHF-projekti on sinänsä varsin innovatiivinen eri osaamisia ja toimintamalleja yhdistävä hanke - edustavathan osahankkeiden tekijät hyvin erilaisia näkökulmia, aina kunnallisesta ja akateemisesta tietotaidosta tuotteistukseen ja kaupallistamiseen. Projektin aikana osahankeorganisaatioiden kokonaisvaltainen ja moniammatillinen ymmärrys ja osaaminen ovat kasvaneet merkittävästi, mikä varmasti tehostaa ja parantaa itse terveyttä edistävää toimintaa ja toimintatapoja.

SHF-projektin toimijat arvioivat projektin itsessään olleen innovatiivinen, sillä julkisen sektorilla tuotettujen palvelumallien kaupallistamisesta on varsin vähän kokemusta tai aiempia tuloksia. Kaupallistaminen edellytti toimijoiden asettamista uuteen rooliin, jossa korostuivat mm. palveluiden hinnan määrittely sekä terveystuotteiden tarkastelu liiketoiminnan, mutta myös asiakkaan ja loppukäyttäjän, näkökulmasta. Palveluiden kaupallistamisen kannalta keskeiseen asemaan nousivat myös selkokielisen markkinointimateriaalin laadinta ja palvelukokonaisuuksien jäsentäminen sekä kohdentaminen. Kaupallistamistyö edellytti lisäksi huomion kiinnittämistä asiakkaan osallistamiseen sekä kaupallistettavien palveluiden ja tuotteiden hinnan avaamiseen.

Projektin jatkoajalla toteutettu terveysviestinnän Lapset kertovat -videomateriaali on myös uusi ja projektin hengen kiteyttävä, innovatiivinen tapa viestiä terveellisistä elintavoista innostavalla ja modernilla tavalla.

Yhdistyneisiin Arabiemiirikuntiin kohdistuneilla vierailuilla haettiin konkreettisia yhteyksiä paikallisiin korkeantason toimijoihin. LADEC on tehnyt Yhdistyneiden Arabiemiirikuntiin suuntautunutta työtä useita vuosia, ehkäiseviä terveystuotteita alueella ei kuitenkaan oltu aiemmin esitelty. Kohdealueena Yhdistyneet Arabiemiirikunnat ovat EU-projektin kannalta varsin innovatiivinen ja haastava. Ohessa muutamia kommentteja, jotka ovat nousseet esiin projektiryhmän kokouksissa koskien projektiin liittyvään innovatiivisuuteen.

- "SHF-projektissa innovatiivista on terveystuotteiden poikkitieteellinen ja moniammatillinen käsittelytapa"
- "Projekteissa tulisi useammin rohkeasti yhdistellä erilaisia toimijoita, eikä pelätä erilaisten organisaatioiden yhtyeensaattamista."
- "SHF projektissa on ollut niin paljon erilaisia tarttumiskohtia ja näkemyksiä, että jokainen on pystynyt soveltamaan projektin tuloksia"
- "Olemme pystyneet oppimaan toistemme vahvuuksista ja jakamaan osaamista"
- "SHF-projekti on opettanut ajattelemaan strukturoidummin, mikä auttaa vahvistamaan minkä tahansa palvelun pohjaa."
- "SHF-hanke on luonut erittäin hyvän verkoston tulevaisuuden toimintaa ajatellen, sekä kotimaassa että kansainvälisesti."

8. Ongelmat ja suositukset

8.1 Ongelmat projektin toteutuksessa

Ongelmia tai haasteita aiheutti projektihenkilöstön vaihtuvuus. Tämä heijastui etenkin hankkeen hallinnointityöhön ja aikataulutukseen. Uusien projektihenkilöiden perehdyttämisen olisi pitänyt olla suunnitelmallisempaa ja siihen olisi pitänyt varata enemmän aikaa. SHF-projektissa, varsinkin hallinnoijan osalta, henkilövaihdoksia tapahtui projektin loppupuolella varsin usein, mm. projektipäällikkö vaihtui hankkeessa kolme kertaa. Projektin aikataulutukseen henkilövaihdokset vaikuttivat mm. siten että, Ideaverstas-innovaation tapahtuma järjestettiin 3.9.2014. Ajankohta oli projektin päättymisen kannalta liian myöhäinen, sillä Ideaverstaassa tuli esille useita toteuttamiskelpoisia ajatuksia esimerkiksi liikkumattomuuden viestintään ja markkinointiin liittyen. Näitä voidaan kuitenkin käyttää hyväksi palvelujen kehittämisessä jatkossa.

Osaprojekteille asetetut tavoitteet ja tehtävävastuut eivät kaikilta osin olleet alkuun tarvittavan selkeitä kokonaisprojektin toteutusta ajatellen. Projektiryhmän tapaamisia olisi voinut olla varsinkin projektin alkuvaiheessa enemmän, tällä olisi voitu vaikuttaa maksatushakemusten laadinnan sujuvuuteen sekä projektin aikataulutukseen. Toteutuksen kannalta hallinnoijan ohjaus projektin alussa olisi voinut olla tarkempaa. Projektin alussa olisi voitu keskittyä tarkemmin myös nopeaan ryhmäytymiseen ja projektin jämäkämpään alkuun saattamiseen.

Paavo Nurmi -keskuksen osahankkeen toteutusta jouduttiin muuttamaan lyhyellä aikataululla (Helsingin kaupungin uudelleenorganisaation takia), mikä teki viestinnällisten toimenpiteiden toteutuksesta haasteellisen. Toimenpiteet saatiin kuitenkin toteutettua täysin projektin aikataulussa.

Kaikki osahanketoimijat eivät olleet aiemmin olleet mukana EAKR-hankkeissa, joten käytännön dokumentointi ja muu seuranta vaati enemmän resursseja kuin oli aavisteltu. Alkuun annettu tehostettu perehdytys olisi auttanut asiaa. Osatoteuttajien projektin hallinnointiin vaikutti myös se, että Helsingin kaupungin liikuntavirastolla, ja osittain myös Paavo Nurmi -keskuksella, ei ollut riittävästi projektisihteeri-resurssia, jonka vastuulla olisi ollut maksatushakemusten laadinta sekä projektin raportointi.

Itse terveys- ja hyvinvointipalveluiden kaupallistamiseen liittyviä haasteita on jo esitelty aiemmin. Keskeisin haaste kuitenkin liittyy siihen, miten kaupallistettu palvelu saadaan joustavammin ja ennen kaikkea nopeammin siirrettyä liiketoiminnaksi.

Projektikokonaisuuden kannalta toteuttamisaika todettiin lyhyeksi uudenlaisien pilottien käynnistämiseen. Projektin aikana nousseita innovaatioita ei ehditty kokonaisuudessaan toteuttaa, johtuen osaksi toimintasuunnitelman tiukkuudesta.

8.2 Suositukset projektin toimeenpanon kehittämiseksi

Projektihenkilöstön vaihtumisen osalta on sovittava ennakkoon menettelytavat ja nimettävä perehtyjälle vastuuhenkilö, joka myös varmentaa perehdyttämiseen tarvittavan ajan ja ohjauksen.

Hankkeen ja osahankkeiden tavoitteiden konkretisointiin on kiinnitettävä huomiota ja tämän tyyppisessä monialahankkeessa eri aloilla toimivien osahanketoimijoiden vastuut sekä yhteiset tavoitteet tulisi sopia alkuun selkeästi. On myös sovittava toimintatavat, kuinka menetellään silloin kun toimintaympäristö ja/tai toiminta muuttuu suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Tämä tuo selkeyttä myös tehtävävastuisiin ja työnjakoon.

9. Toiminnan jatkuvuus

Tuotteistaminen ei pääty SHF-projektin loppumisen yhteydessä. Helsingin kaupungin liikuntavirasto on rekisteröinyt Aktiivix-liikuntaneuvonta tuotemerkin ja laatinut muista liikunnanohjauspalveluista tuotekortteja. Helsingin kaupungin osalta toimintojen visuaalista tuotteistamista tullaan myös jatkamaan. Paavo Nurmi -keskus aloitti LADECin tuke- mana tuotteistamistyön projektin loppupuolella. Paavo Nurmi -keskuksen testaustoiminnasta laadittiin hankkeen aika- na ensimmäiset versiot kuntotestaus- ja työssäjaksamisen palvelujen tuotekorteista, joita tullaan käyttämään jatkossa tuotteistamisen tukena. Projektin aikana tuotettuja viestintä- ja markkinointimateriaalia tullaan hyödyntämään jatkossa emo-organisaatioiden viestinnässä.

SHF-projektin kansainvälisten vierailujen kautta on verkostoiduttu kansainvälisiin toimijoihin. Uusien kansainvälisten yhteyksiä määrä on kasvanut, jatkossa yhteyksiä tulisi ylläpitää interaktiivisesti ja hakeutua mukaan verkostoihin ja kansainvälisiin projekteihin. Projektin aikana kansainvälisten matkojen suunnitteluun ja verkostoinnin luomiseksi nähtiin paljon vaivaa. Tarkoituksena on, että kansainväliset yhteydet säilyvät projektin päätyttyä. Tämän takia Päijät-Hämeen liitto ja LADEC ovat alkaneetideoimaan uutta hankeaihiota Interreg Europa -ohjelmaan, mutta myös muita rahoitusoh- jelmia seurataan verkoston toimijoiden kanssa.

10. Projektin rahoitus ja kustannukset

Projektikustannusten hyväksymisestä vastasivat projektipäälliköt Tuula Loikkanen (elokuu 2013 asti), Jaana Pakarinen ja Ville Majala (syyskuu 2014 alkaen) ja projektin kirjanpidosta vastasivat projektikoordinaattori Maija Väkeväinen ja pro- jektisihteeri Ville Majala (syyskuu 2014 asti).

SportHealthFeeling-projektin alkuperäinen kustannusarvio oli yhteensä 1 132 454 euroa. Lokakuussa vuonna 2013 tehdyn jatkoaikapäätöksen yhteydessä kustannusarviota supistettiin niin että kustannusarvioksi muodostui 994 984 euroa. Projektille myönnettiin Euroopan aluekehitysrahaston ja valtion rahoitusta hyväksytyyn projektsuunnitelman mukaisesti 70,0 % projektin hyväksytyistä tukikelpoisista kokonaiskustannuksista.

Projektin toteutuneet kustannukset 1.5–31.12.2014 olivat yhteensä 864 058,49 euroa.

11. Viiteluettelo

Husu P, Suni J, Vähä-Ypyä H, Sievänen H, Tokola K, Valkeinen H, Mäki-Opas T, Vasankari T. Suomalaisten aikuisten kiihty- vyysmittarilla mitattu fyysinen aktiivisuus ja liikkumattomuus. SLL 2014;25-32:1860-1866

World Health organization. Global health risks. Mortality and burden of disease attributable to selected major risks. WHO Health Report 2010(b).

International Diabetes Federation. Diabetes in United Arab Emirates – 2014. 7.1.2015

<http://www.idf.org/membership/mena/united-arab-emirates>

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

LADEC

HELSINGIN KAUPUNGIN liikuntavirasto
HELSINGFORS STADS idrottsverk

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

Hämeenkatu 9 A, PL 50, 15111 Lahti

etunimi.sukunimi@pajjat-hame.fi

www.pajjat-hame.fi

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013